

En uppförandekod för ett växande problem

– Framtagandet av en svensk uppförandekod för potentiellt invasiva växter i trädgårdsbranschen

---

A code of conduct for a growing problem

- Creating a code of conduct regarding potentially invasive plant species for the Swedish horticultural market

Jessika Lindsjö och Tove Thimrén

Examensarbete/Självständigt arbete • 15 hp

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU

Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Trädgårdsingenjör: design – kandidatprogram

Institutionen för biosystem och teknologi

Trädgårdsingenjör: odling - kandidatprogram

Alnarp 2024

En uppförandekod för ett växande problem – Framtagandet av en svensk uppförandekod för potentiellt invasiva växter i trädgårdsbranschen

A code of conduct for a growing problem – Creating a code of conduct regarding potentially invasive plant species for the Swedish horticultural market

Jessika Lindsjö och Tove Thimrén

Handledare: Mona Wembling, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Examinator: Karin Ingemansson, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Examinator: Lotta Nordmark, Sveriges Lantbruksuniversitet, Institutionen för biosystem och teknologi

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2E

Kurstitel: Självständigt arbete i Landskapsarkitektur

Kurskod: EX0847

Kurstitel: Självständigt arbete i Trädgårdsvetenskap

Kurskod: EX0844

Program/utbildning: Trädgårdsingenjör: design - kandidatprogram

Kursansvarig inst.: Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Program/utbildning: Trädgårdsingenjör: odling - kandidatprogram

Kursansvarig inst.: Institutionen för biosystem och teknologi

Utgivningsort: Alnarp

Utgivningsår: 2024

Nyckelord: Invasiva växter, Invasiva arter, Uppförandekod, Självreglering

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap
Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Institutionen för biosystem och teknologi

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Fulltexten kommer dock i samband med att dokumentet laddas upp arkiveras digitalt.

Om ni är fler än en person som skrivit arbetet så gäller krysset för alla författare, ni behöver alltså vara överens. Läs om SLU:s publiceringsavtal här: <https://www.slu.se/site/bibliotek/publicera-och-analysera/registrera-och-publicera/avtal-for-publicering/>.

JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

Sammanfattning

Invasiva växter är ett ökande problem världen över och trädgårdsbranschen är en avgörande spridningsfaktor. I ett försök att motverka problemet har ett flertal länder tagit fram uppförandekoder för trädgårdsbranschen. Dessa uppförandekoder är frivilliga åtaganden som ämnar ge riktlinjer för att minska spridningen av invasiva växter, hur man ska hantera invasiva växter, samt hur de kan förebygga att nya invasiva växter introduceras i landet.

Det här arbetet ämnar ta fram en svensk uppförandekod med basis i redan publicerade uppförandekoder samt forskning inom området. Studien visade att trots att de flesta uppförandekoderna hade liknande budskap så fanns det stora skillnader i hur de var uppbyggda.

Forskning i området belyser vikten av att utvärdera uppförandekodens effektivitet, att ha tydliga och relevanta riktlinjer, en tydlig ansvarsfördelning, fostra gemenskap kring arbetet samt att hålla uppförandekoden uppdaterad och aktuell.

Resultatet visar att det är möjligt att ta fram en svensk uppförandekod men för att säkerställa dess relevans så behöver det göras i samarbete med trädgårdsbranschen.

Nyckelord: Invasiva växter, Invasiva arter, Uppförandekod, Självreglering

Abstract

All over the world, invasive plant species are a growing problem and the gardening industry is a significant source of the spread. In an attempt to mitigate the problem, codes of conduct have been developed in a number of countries for the industry. The codes of conduct are voluntary and aim to give guidance to lessen the spread of invasive species and to prevent the introduction of new invasive species into the country.

The aim of this work is to develop a Swedish code of conduct based on earlier published code of conducts as well as earlier research conducted within the field. Despite most of the codes of conduct having a similar message, the study showed that how they were composed differed significantly.

Research in the field highlights the importance of evaluating the effectiveness of the code of conduct, having clear and relevant guidelines, clear division of responsibilities, encouraging community building around the code, and keeping the code updated and relevant.

The result shows that it is possible to develop a Swedish code of conduct but, to ensure its relevance, it needs to be developed in collaboration with the garden industry.

Keywords: Invasive plants, Invasive species, Code of conduct, Voluntary regulations

Innehållsförteckning

Ordlista.....	6
1. Inledning.....	7
2. Syfte och frågeställning	10
3. Metod	11
3.1. Urval	11
3.2. Avgränsningar.....	12
3.3. Analysmetod	12
4. Resultat och analys	13
4.1. Existerande uppförandekoder.....	13
4.1.1. Målgrupp och särskiljning av intressenter	14
4.1.2. Underlag.....	14
4.1.3. Framlagda riktlinjer.....	15
4.1.4. Arter	16
4.1.5. Förebyggande	16
4.2. Vetenskapliga artiklar.....	17
4.2.1. Förarbete.....	17
4.2.2. Implementering	18
4.2.3. Utvärdering och förbättringsområden	19
4.3. Artiklar ställda mot uppförandekoder	22
4.3.1. Målgrupp och särskiljning av intressenter	22
4.3.2. Underlag.....	23
4.3.3. Framlagda riktlinjer.....	23
4.3.4. Arter	24
4.3.5. Förebyggande	24
4.4. Förslag på en svensk uppförandekod	25
5. Diskussion	32
5.1. Sverige som målgrupp.....	32
5.2. Tryckt lista på arter	35
5.3. Metoddiskussion	36
5.4. Framtida forskning	37
6. Slutsats.....	39
Referenser	40
Bilaga 1- Artdatabankens HI- och SE-lista	44
Bilaga 2 - Analys av uppförandekoder	48

Ordlista

Fripassagerare	Arter som av misstag följer med i transport, substrat, jord eller paketering.
Intressenter	Med intressenter menas individer, företag, organisationer, kommuner eller andra som direkt jobbar med växter.
Introduktionsvägar	De olika sätt en växt kan introduceras till ett nytt växtsamhälle.
Invasionspotential	Den potential en växt har att sprida och etablera sig i ett nytt område.
Kärlväxt	Växter anpassade för liv på land med välutvecklade ledningssystem i form av xylem och floem.
Oreglerade växter	Växter som ej är reglerade har ingen lagstiftning gällande deras handel, hantering eller hur de ska slängas.
Potentiellt invasiva växter	Växter som är oreglerade men som har stor invasionspotential och/eller ekologisk effekt enligt SLU Artdatabankens risklista.
Svartlista	Länder som svartlistar arter utgår från att alla främmande arter är icke-invasiva tills dess att motsatsen bevisas. När en växt svartlistas får den inte längre importeras.
Uppförandekod	En samling frivilliga, icke lagstiftade, riktlinjer för hur en verksamhet ska bedrivas.
Vitlista	Länder som vitlistar arter utgår från att alla främmande arter är invasiva tills dess att motsatsen är bevisad. När en växt vitlistas är den godkänd för import.

1. Inledning

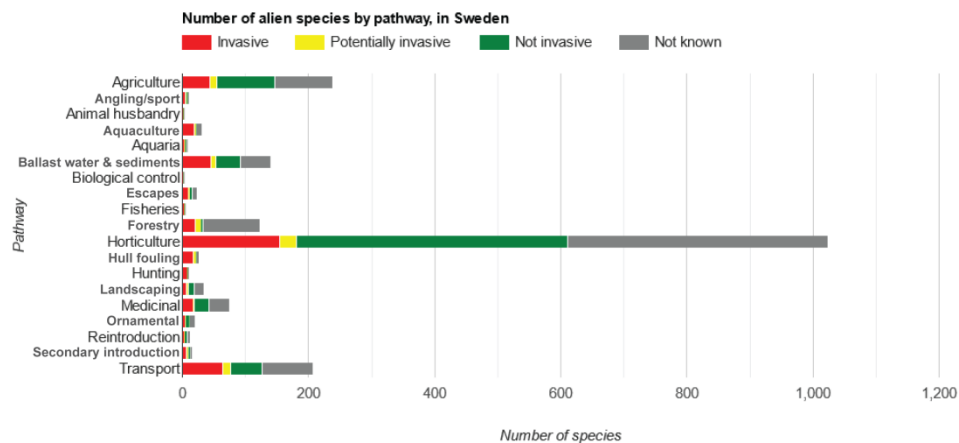
Invasiva växters negativa påverkan på den naturliga floran har dokumenterats både i Sverige och utomlands (Wissman et al. 2015; Clements et al. 2022). Naturvårdsverkets definition av främmande invasiva arter är de *“som med människans hjälp flyttats från sin ursprungliga miljö och i sin nya omgivning börjar sprida sig snabbt och orsakar allvarlig skada för ekosystem, infrastruktur eller människors hälsa”* (Naturvårdsverket 2024). Invasiva arter påverkar samhället på alla plan och leder till stora kostnader, både rent monetära men även när det kommer till biodiversitet. Sverige, liksom alla länder inom EU, är skyldigt enligt lag att bekämpa EU-listade främmande arter som upptäcks i landet (Naturvårdsverket 2022).

I flera länder i Europa och resten av världen har aktörer i trädgårdsbranschen gått med på uppförandekoder gällande framtida invasiva växter där de självreglerar sin försäljning (Heywood & Brunel 2008). För att uppmuntra till skapandet av nya uppförandekoder har European and Mediterranean Plant Protection Organization (EPPO) tagit fram instruktioner för framtagandet av uppförandekoder (OEPP/EPPO 2009). Dessa koder är ett försök att förhindra etableringen av främmande invasiva arter i landet och att minimera spridningen av arter som misstänks bli klassade som invasiva inom en snar framtid. Målet med en uppförandekod är alltså att minimera skador på naturliga livsmiljöer samt inhemska växter och djur genom att arbeta förebyggande (Heywood & Brunel 2008; Halford et al. 2014). Ett stort ekonomiskt incitament finns även i att förhindra introduceringen av invasiva växter i ett lands naturliga miljöer då kostnaden för bekämpning efter etablering tenderar att bli hög (Diagne et al. 2020). Sverige saknar i dagsläget en uppförandekod för trädgårdsbranschen. Sveriges arbete med att bekämpa invasiva främmande arter skulle underlättas av en gemensam uppförandekod för branschen med riktlinjer att följa.

European and Mediterranean Plant Protection Organization (EPPO) skriver om de introduktionsvägar som finns för växter, alltså de sätt som nya växter kommer in i ett land, och att trädgårdsnäringen är den största introduktionskällan av främmande invasiva växter i Sverige (Heywood & Brunel 2008). Detta styrks

även av siffror framtagna av Nobanis (The European Network on Invasive Alien Species) och visas i tabell 1 nedan.

Tabell 1. Antalet invasiva arter som introduceras till Sverige genom olika introduktionsvägar. Tabellen visar att hortikulturen är en stor inkörsport för främmande växter, både invasiva och potentiellt invasiva. (NOBANIS. u.å.).

SLU Artdatabanken har på uppdrag av Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten tagit fram en riskklassificerad lista över främmande arter i Sverige (Strand et al. 2018). I listan klassas arter utefter deras potential att negativt påverka den inhemska biologiska mångfalden genom sin ekologiska påverkan och sin invasivitetspotential (Strand et al. 2018). De två klasserna som har störst negativ påverkan på svensk miljö är SE och HI där SE står för *severe impact* och HI står för *high impact*, med SE som den klassificering med störst påverkan. I Sverige har vi regler kring hanteringen av åtta invasiva växter (Europaparlamentets och rådets förordning 1143/2014; Naturvårdsverket 2023), alla dessa växter är inte klassade som SE eller HI då deras risk bedöms som låg på grund av begränsad utbredning. De växter som klassas som HI eller SE i Artdatabankens risklista (Strand et al. 2018) saknar i dag reglering. För fullständig lista på de arter som tagits fram för detta arbete, se bilaga 1.

Riktlinjerna som det här arbetet tar fram gäller hanteringen av oregrerade HI- och SE-klassade växter samt nya arter för den svenska marknaden som inte finns angivna i Artdatabankens risklista. De nya arterna kan uppkomma genom import eller förädling. Det här arbetet syftar till att ta fram ett förslag till en svensk uppförandekod för trädgårdsväxter och se till vad den skulle kunna innehålla och vad man som odlare och designer kan göra för att jobba förebyggande mot potentiellt invasiva växter.

Burt et al. (2007) skriver om vad som kan motivera plantskolor och andra inom hortikulturen att följa uppförandekoder. I sin rapport anger de att eftersom många

plantskolister arbetar både nära och länge med sina kunder så är det av extra stor vikt att projicera en positiv bild av sitt företag och sitt engagemang till dem. Det är då troligare att man reglerar sig själv för att bibehålla den bild man vill visa sina kunder. Man vill visa att man tar hänsyn till samhället i stort och till miljön och man vill då även styrka att man är medveten och tar steg mot spridningen av invasiva arter. I samma arbete argumenterar de även att om man informerar plantskolister och privatpersoner om de miljömässiga och ekonomiska fördelarna med en uppförandekod så kommer det vara effektivare än lagstiftning då folk i branschen vill undvika stramare lagstiftning från regeringen.

Meyerson et al. (2022) anger att utöver länders hantering av redan etablerade invasiva arter så har även begränsningar kring introducering av nya arter i landet en avgörande roll för en lyckad bekämpning. Att arbeta förebyggande med regler och hantering vid okända arters importering är ett mer kostnadseffektivt och framför allt säkert sätt att stoppa potentiellt invasiva växter från att bli introducerade till landet överhuvudtaget (The Scottish Government 2012).

I det här arbetet har det engelska uttrycket “code of conduct” översatts till “uppförandekod”. En uppförandekod är frivilliga åtaganden som en organisation eller privatperson anger sig följa och innefattar inga lagar eller förordningar (Oxfordreference u.å.).

Tidigare forskning inom området har främst fokuserat på att beskriva branschfolkets och allmänhetens inställningar till uppförandekoder och hur väl de genomförts, men inte på hur man kan ta fram en ny uppförandekod för ett land och vad den borde innehålla. I detta arbete har vi ställt tidigare forskning inom ämnet mot de existerande uppförandekoderna för att utvärdera vad som har fungerat bra och vad som behöver förbättras vid framtagandet av en ny uppförandekod.

2. Syfte och frågeställning

Syftet med den här uppsatsen är att ta fram ett förslag på en svensk uppförandekod för hantering av potentiellt invasiva växter för trädgårdsbranschen och vad den borde innehålla.

De frågeställningar som arbetet kommer att besvara är:

- Hur skulle en svensk uppförandekod för hantering av potentiellt invasiva trädgårdsväxter se ut gällande innehåll och uppbyggnad?
- Vilka lärdomar kan dras av publicerade uppförandekoder?
- Vilka potentiellt invasiva växter skulle uppförandekoden gälla för?

3. Metod

För att besvara studiens frågeställningar så har arbetet utförts i form av en litteraturstudie. Relevanta söktermer har använts för att ta fram länders uppförandekoder samt tidigare forskning inom området. Det insamlade materialet analyseras genom en tematisk analys (Fejes & Thornberg 2019). För att ta fram ett förslag på en svensk uppförandekod har vi utgått från EPPO:s mall (Heywood & Brunel 2008) och ställt de teman som analyserats i de existerande uppförandekoderna mot tidigare forskning inom ämnet.

Nedan följer en redogörelse för studiens urval, de avgränsningar som gjorts och den analysmetod som har använts för att analysera litteraturen.

3.1. Urval

Potentiellt invasiva trädgårdsväxter har tagits fram genom en sökning i Artdatabankens risklista på alla kärlväxter som klassats som SE eller HI i Sverige (SLU Artdatabanken u.å.). För fullständig lista på de arter som tagits fram för detta arbete, se bilaga 1.

Uppförandekoder från länder togs fram genom ett avsiktligt urval då vi sökt oss fram till alla uppförandekoder vi kunnat hitta och inkluderat dessa i studien. Flertalet uppförandekoder hittades genom att söka på internet på *code of conduct AND invasive plant* eller *voluntary regulations AND invasive plant*. Vissa uppförandekoder har även hittats då de omnämns i andra uppförandekoder. De åtta uppförandekoder som tagits med i arbetet kommer från Belgien, England & Wales, Irland, Kanada, Malta, Skottland, Saint Lucia och USA.

Tidigare forskning inom området har tagits fram genom att söka efter vetenskapliga artiklar i databasen Web of Science med sökorden *code of conduct AND invasive plant* eller *voluntary regulations AND invasive plant*. Sökningarna resulterade i sammanlagt 79 artiklar och efter granskning av titlar och sammanfattningar valdes 10 stycken ut för vidare analys. Artiklarna som valdes

bort var ej relevanta till skapandet, genomförandet eller utvärdering av uppförandekoder.

3.2. Avgränsningar

Studien hanterar endast trädgårdsväxter för den svenska marknaden samt växter som idag är oreglerade men som är klassade som SE eller HI enligt Artdatabankens riskklassificering. Arbetet kommer därmed inte att beröra växter som är klassade som invasiva men som är reglerade.

De uppförandekoder som inkluderats i arbetet är begränsat till de som själva benämner sig som “code of conduct” eller “voluntary regulations” och finns publicerade på internet i fulltext. Arbetet begränsades även av språkbarriären då endast uppförandekoder på engelska har använts.

3.3. Analysmetod

De uppförandekoder som samlats in genom det avsiktliga urvalet har analyserats med hjälp av en tematisk analys. En tematisk analys innebär att man analyserar den insamlade datan och delar upp den i olika teman som går igen i datamaterialet för att kunna diskutera likheter och skillnader i innehållet (Fejes & Thornberg 2019).

I det här arbetet har vi använt en tematisk analys för att kategorisera teman som återfinns i de insamlade uppförandekoderna. Teman har valts genom att studera den mall som European and Mediterranean Plant Protection Organization (EPPO) tagit fram gällande uppförandekoder (Heywood & Brunel 2008). Dessa teman har sedan använts för att ta fram hur uppförandekoder är uppbyggda och vad en svensk version skulle behöva innehålla.

De fem teman som valdes ur för denna studie är:

1. Målgrupp och särskiljning av intressenter
2. Underlag
3. Framlagda riktlinjer
4. Arter
5. Förebyggande

4. Resultat och analys

Under den här rubriken presenteras först resultatet av den tematiska analysen av de existerande uppförandekoderna. Efter detta kommer en genomgång av de vetenskapliga artiklarna och detta följs upp av en analys där forskningen ställs mot uppförandekoderna. Sist i resultatet presenteras vårt förslag på en svensk uppförandekod.

4.1. Existerande uppförandekoder

Existerande uppförandekoder har analyserats genom en tematisk analys. Resultatet av denna analys presenteras nedan uppdelat i underrubriker för de fem teman som tagits fram för den tematiska analysen. För fullständig redogörelse för de olika uppförandekoderna, se bilaga 2.

Figur 1. Världskarta med utmarkerade länder där uppförandekoder samlats in från. Kartan är modifierad från "Blank World Map (april 2022)" av Traselu (2022) under [CC BY-SA 4.0 Deed](#). Världskartan är licensierad under [CC BY-SA 4.0 Deed](#) av Jessika Lindsjö och Tove Thimrén.

4.1.1. Målgrupp och särskiljning av intressenter

Överlag var målgruppen för uppförandekoderna alla inom trädgårdsbranschen. Skottland inkluderade även fiskenäring och djurägare i sin, medan USA istället begränsade och främst riktade sin uppförandekod mot botaniska trädgårdar och arboreta (The Scottish Government 2012; ArbNet 2001).

De flesta uppförandekoderna hade även en bakgrund eller ett stycke som motiverade till varför de olika målgrupperna skulle följa uppförandekoden eller varför koden togs fram. Den enda uppförandekoden som saknade en bakgrund var USA och den saknade därmed motivering till varför målgrupperna skulle följa koden (ArbNet 2001).

En majoritet av de undersökta uppförandekoderna delade inte upp sitt innehåll baserat på olika intressenter. De enda undantagen från detta var Irland och England & Wales. Irland delade in målgrupperna i fyra parter; importörer; leverantörer; återförsäljare och handel; samt bekämpning av invasiva arter (Kelly 2012). England & Wales delade in uppförandekoden i tre sektioner istället; en sektion som gällde för alla; en sektion som gällde för leverantörer och återförsäljare; samt en sektion för inköpare och importörer (Defra 2011).

De flesta av uppförandekoderna gäller inom den nationella gränsen där uppförandekoden skapades. Belgien avgränsar sig ytterligare genom att endast inkludera den nationella hortikulturmarknaden och exkludera växter som exporteras (AlterIAS 2011). Brittiska öarna är uppdelade i tre uppförandekoder. En från England & Wales, en från Skottland och en från Irland som inkluderar både Irland och Nordirland (Defra 2011; The Scottish Government 2012; Kelly 2012). Uppförandekoden för USA nämner inte någon geografisk avgränsning (ArbNet 2001).

4.1.2. Underlag

Ett flertal av uppförandekoderna grundade sig i lagar som regeringen i landet har slagit fast gällande hanteringen av främmande och invasiva arter. Intressant att nämna är att de som skriver ut lagar som de baserar uppförandekoden på är främst från de Brittiska öarna; alltså, Irland, Skottland och England & Wales (Kelly 2012; The Scottish Government 2012; Defra 2011). Utöver de Brittiska öarna är det endast Malta som anger att de baserat sin uppförandekod på lagstiftning (Malta Environment & Planning Authority 2011). Saint Lucia anger att de tar avstamp i en regeringsbestämd strategi mot invasiva arter, men har ingen angiven lagstiftning (Saint Lucia Forestry Department 2011). Belgien skriver inte heller ut någon basis på lagar, däremot tar texten upp det extensiva samarbetet mellan

forskare, växtproducenter och försäljare av prydnadsväxter som lett till skapandet av deras kod (AlterIAS 2011). Uppförandekoden från USA saknar helt bakgrund och den anger därmed inte vilka lagar som koden baseras på (ArbNet 2001). Det behöver nödvändigtvis inte betyda att de saknar lagstiftning eller att uppförandekoden inte har baserats på rådande lagstiftning, utan endast att det inte står utskrivet i koden.

4.1.3. Framlagda riktlinjer

Uppförandekoderna tar upp många riktlinjer, råd och rekommendationer. Innehållet skiljer sig mycket mellan de olika uppförandekoderna, men för att kunna jämföra dem med varandra så har de delats upp efter de rubriker som anges i EPPO:s mall (OEPP/EPPO 2009). Nedan i tabell 2 anges huruvida uppförandekoderna uppfyller de angivna riktlinjerna eller ej. För en mer utförlig redovisning över de olika uppförandekoderna och deras riktlinjer, se bilaga 2.

Tabell 2. Tabellen visar de riktlinjer som anges i EPPO:s mall för uppförandekoder och redovisar för de länder som uppfyller den angivna riktlinjen i sin uppförandekod. Ett kryss innebär att landets uppförandekod uppfyller riktlinjen.

Riktlinje / Land	Belgien	England & Wales	Irland	Kanada	Malta	Skottland	St Lucia	USA
Vara medveten om vilka arter som uppförandekoden gäller för	x	x	x	x	x	x	x	x
Artbestämna exakt vad du odlar och handlar: säkerställ att växterna som odlas är korrekt märkta	x	x	x	x	x			
Var medveten om regleringar, guidelines och rekommendationer angående främmande arter	x	x	x	x	x	x	x	x
Uppmuntra andra intressenter i leverantörskedjan att engagera sig i den här uppförandekoden	x		x	x	x		x	x
Undvik fortsatt spridning av invasiva främmande växter	x	x	x	x	x	x	x	x
Gör alternativ till invasiva främmande arter tillgängliga	x	x	x	x	x		x	x
Var varsam hur du kastar växtavfall: slängning av oönskat växtmaterial och avfall som innehåller växtmaterial	x	x	x	x	x	x	x	
Var noga vid produktion av växter för att undvika oavsiktlig introduktion och spridning	x	x	x	x	x			
Ha god praxis kring märkning och namnlappar	x	x	x	x	x			
Engagera sig i publicitet och kampanjer riktade till att skapa medvetenhet	x		x	x	x		x	x

Belgien, Irland, Kanada och Malta uppfyller alla EPPO:s riktlinjer i sina uppförandekoder.

De tre riktlinjerna “Vara medveten om vilka arter som uppförandekoden gäller för”, “Var medveten om regleringar, guidelines och rekommendationer angående främmande arter” och “Undvik fortsatt spridning av invasiva främmande växter” uppfylls av alla uppförandekoder.

4.1.4. Arter

Det varierar mellan de olika ländernas uppförandekoder i vilka arter som koderna gäller för. England & Wales, Saint Lucia, Irland, Malta och Kanada specificerar inte i uppförandekoderna vilka arter som den riktar sig mot (Defra 2011; Saint Lucia Forestry Department 2011; Kelly 2012; Malta Environment & Planning Authority 2011; National Horticulture Invasive Plant Working Group 2019). USA har avgränsningen att växterna ska hanteras av botaniska trädgårdar (ArbNet 2001). Belgien är mer specifik i sin avgränsning och nämner specifikt prydnadsväxter och har även en utskrivna lista som alla deltagande parter skrivit under på växter som ej skall säljas eller odlas, vilket även gäller alla sorter, varieteter och synonymer för de påskrivna arterna (AlterIAS 2011).

England & Wales, Malta, Skottland och Irland länkar vidare till listor som anger vilka invasiva arter vars hantering faller under riktlinjerna i uppförandekoderna (Defra 2011; Malta Environment & Planning Authority 2011; The Scottish Government 2012; Kelly 2012).

Kanada nämner att man ska hålla sig uppdaterad för den region man är aktiv i gällande invasiva växter men anger inte listor eller var man hittar dem (National Horticulture Invasive Plant Working Group 2019).

USA och Saint Lucia varken hänvisar till, eller länkar till, en existerande lista med invasiva arter för landet (ArbNet 2001; Saint Lucia Forestry Department 2011). Dock anger båda koderna att det är viktigt att hålla sig uppdaterad.

4.1.5. Förebyggande

Alla uppförandekoderna inkluderar någon form av förebyggande åtgärder, vissa mer ingående än andra. Belgiens uppförandekod anger att ett förebyggande arbetssätt minskar spridningen av etablerade invasiva växter och belyser vikten av att informera allmänheten om riskerna som invasiva växter medför (AlterIAS 2011). De nämner att man ska erbjuda alternativ till de invasiva växterna och att man ska informera allmänheten om att slänga avfall korrekt enligt lagstadga. Mycket läggs på allmänheten.

Andra uppförandekoder tar upp vad man kan göra som odlare, till exempel har England & Wales och Malta flera punkter som berör förebyggande åtgärder för att undvika fripassagerare i jord och på växt (Defra 2011; Malta Environment & Planning Authority 2011). Kanada anger att man ska sätta importerade växter i karantän för att minimera risken att sprida eventuella invasiva växter (National Horticulture Invasive Plant Working Group 2019).

USA lutar sig mer mot lagar och regler vad gäller import, karantän och export men nämner även att man ska vara försiktig med arter som ej blivit utvärderad i möjlig invasivitetsgrad (ArbNet 2001). Man ska även vara medveten om konventioner och överenskommelser vad gäller invasiva växter.

Saint Lucia tar också upp försiktighetsåtgärder gällande växter som ej blivit klassade som invasiva ännu och trycker på vikten att jobba förebyggande (Saint Lucia Forestry Department 2011). Likt flera länder vill Saint Lucia att de som följer uppförandekoden skall sprida information och kunskap om invasiva växter men även ta fram listor på potentiellt invasiva växter. Även Malta manar till försiktighet för växter som ej anses invasiva att det kan komma att ändras i framtiden på grund av miljöförändringarna (Malta Environment & Planning Authority 2011).

Irland och Malta tar steget längre vad gäller förebyggande åtgärder och föreslår även en riskanalys när nya arter tas in på respektive ö (Kelly 2012; Malta Environment & Planning Authority 2011).

Hårdast förebyggande är Skottland där lagstiftningen anger att alla icke inhemska växter är förbjudna utanför privata ägor såsom tomt eller plantskola (The Scottish Government 2012).

4.2. Vetenskapliga artiklar

Nedan redovisas de tio vetenskapliga artiklar som analyserats. Resultatet presenteras under tre rubriker som alla refererar till arbetet kring uppförandekoder. De tre rubrikerna är: förarbete; implementering; utvärdering och förbättringsområden.

4.2.1. Förarbete

Vid ett förarbete för att ta fram en uppförandekod så är det viktigt att veta vilken taktik man tänker följa i hanteringen av invasiva växter. Vid import av främmande växter till ett land så kan man använda sig av två olika taktiker; att svartlista eller att vitlista de nya arterna (Hulme et al. 2017). Vitlistning innebär att alla växter anses invasiva innan de motsatsen bevisats och när de godkänts för import så vitlistas de. Om man istället använder det andra förhållningssättet så anses en växt vara icke-invasiv tills dess att den bevisats vara invasiv och svartlistas därefter (Hulme et al. 2017). I Europa utgår man generellt från svartlistning av arter och det är viktigt att vara medveten om detta i utformningen av en ny uppförandekod (Hulme et al. 2017).

Det är även viktigt att vara medveten om de olika intressenterna som kommer att påverkas av en uppförandekod och att både informera dem om varför den tagits fram och ska följas, samt att se till att de punkter som uppförandekoden tar upp är relevanta (Reichard 2014). I grova drag finns det två olika typer av intressenter som går isär gällande sin inställning vid introduktion av nya växter. Den första gruppen är de som drar nytta av växternas positiva hortikulturella egenskaper medan den andra gruppen ser till skadan som kan ske av växtens introduktion (Reichard 2014). En uppförandekod behöver ta hänsyn till båda dessa synsätt.

När USA tog fram sin uppförandekod försökte de skapa en uppförandekod som inkluderar olika intressenter för att på så sätt fånga intresset och öka engagemanget, öka informationsutbytet och minimera kostnaderna runt lagar och regler som en lagstiftning skulle innebära (Reichard 2014). Reichard (2014) skriver att detta gjordes genom att bjuda in ett flertal intressenter till en workshop där man diskuterade och skrev sina egna koder gruppvis uppdelade efter yrkesgrupp. Många av punkterna som grupperna tog upp överlappade medan andra punkter inte togs upp av alla. Exempelvis så skrev inte landskapsarkitekterna upp en punkt om tidig rapportering av invasiva växter på sin uppförandekod men det innebar inte att de inte ansåg att den punkten var viktigt, utan att den var mer relevant för andra yrkeskategorier eller att punkten var så självklar att den inte behövde nämnas. Grupperna gav sedan feedback till varandra och man sammanställde individuella uppförandekoder för de olika yrkeskategorierna (Reichard 2014).

Det är viktigt att varje grupp av intressenter får bestämma sina egna uppförandekoder för att de ska kännas relevanta och för att de ska känna sig delaktiga och engagerade i processen (Reichard 2014). Vid framtagandet av en ny uppförandekod är det även viktigt att tänka på hur man kan lägga upp den för att den ska vara enkel att följa och utvärdera (Reichard 2014).

4.2.2. Implementering

Vid implementering av en uppförandekod är det viktigt att utforma den så att den kommer att användas av dem som den riktar sig mot. Frivilliga regleringsmetoder såsom uppförandekoder välkomnas av personer inom hortikulturen och det finns en stor vilja inom industrin att utbilda sig själva, sina kollegor och kunder (Vanderhoeven et al. 2011). Dock krävs det noggrann uppföljning av dessa regleringsmetoder för att mäta deras effektivitet i praktiken (Vanderhoeven et al. 2011; Verbrugge et al. 2014).

För att säkerställa en hög efterlevnad av de riktlinjer som uppförandekoden anger och säkerställa ett långtgående engagemang inom branschen så krävs det

kontinuerlig information, uppdateringar och tydlig ansvarsfördelning (Verbrugge et al. 2014). Det är viktigt att informera säljare, både nya och gamla, om uppförandekoden och hur man arbetar efter den, samt att fostra en miljö av kunskapsutbyte mellan olika yrkesgrupper och företag som alla har implementerat samma uppförandekod för att få folk att känna sig delaktiga och engagerade (Verbrugge et al. 2014). En viktig punkt för många i branschen är även hur efterlevnad av en uppförandekod kan stärka ens varumärke då det ser bra ut från ett hållbarhetsperspektiv (Verbrugge et al. 2014).

Vid implementering av uppförandekoder är det viktigt att nå ut till många i branschen så att de vet om att uppförandekoden existerar. Informationen kan dock vara svår att nå ut med. I en studie av Hulme (2011) skriver han att endast 7% av folk inom hortikulturbranschen i Kalifornien har hört om den kod som existerar där. I hela USA är det 14 botaniska trädgårdar som stödjer uppförandekoder men endast 4 som faktiskt har arbetat med dem (Hulme 2015). Det låga engagemanget är något man måste arbeta aktivt med för att se till att en uppförandekod når ut till så många som möjligt.

Viktigt att nämna är även hur budskapet förs fram. I utvärderingen av Belgiens uppförandekod lyftes vikten av att framföra uppförandekoden med positiva konnotationer, att koden är till för att efterfråga förändring och skydda den biologiska mångfalden (Halford et al. 2014). Flera odlare upplevde att fraser som fokuserade på det negativa var aggressiva och irriterande istället för att bjuda in till förändring (Halford et al. 2014).

4.2.3. Utvärdering och förbättringsområden

En av de största svårigheterna när det kommer till implementeringen av en uppförandekod är att mäta dess effektivitet (Reichard 2014). Denna brist på tydlig uppföljning och utvärdering av hur väl koderna fungerar har lett till att marknadens engagemang varit svagt och en brist på allmänt intresse för framtagandet av nya uppförandekoder (Hulme et al. 2017; Burt et al. 2007).

Det finns även en bristande översikt över vilka som anammat uppförandekoder. Detta skulle kunna lösas genom att dela ut certifieringar eller föra listor på aktörer som arbetar utefter framtagna koder (Hulme et al. 2017). Denna typ av översikt och publicitet kan även motivera aktörer att jobba med uppförandekoden då en avsaknad av certifiering kan leda till dålig publicitet eller ett försvagat varumärke (Hulme et al. 2017). Dock är konsumenternas medvetenhet och engagemang kring problemen med invasiva växter låg idag, något som behöver ändras om man vill ge sociala incitament att ändra sitt arbetssätt (Hulme et al. 2017). Broschyrer och kampanjer av kända trädgårdsprofiler kan nå en bit på vägen men för att få till en

mer långtgående förändring i köpbeteendet kan det vara mer effektivt att involvera allmänheten i volontärarbete för bekämpning av invasiva växter som då skulle sponsras av plantskolor (Hulme et al. 2017). Andra studier visar dock att försök att informera allmänheten inte är lika effektivt som att stoppa all försäljning av växter då informationsarbetet tar mycket tid, energi och resurser för att vara effektivt (Vanderhoeven et al. 2011; Halford et al. 2014).

Förbättringsområden gällande hur man implementerar uppförandekoder är att upprepa uppförandekodens mål i början av säsongen, tydligare kommunicera den framtagna listan med potentiellt invasiva växter, tydliggöra vilka roller och uppgifter olika aktörer har, och använda mer visuella medel i sin kommunikation (Verbrugge et al. 2014). Om det är en kod som ska skrivas under så önskas även tydligare information om hur nya aktörer kan skriva på uppförandekoden (Verbrugge et al. 2014).

Ett stort hinder i utvärderingen av effektiviteten av en uppförandekod är felmärkningar av växter (Van den Neucker & Scheers 2022). Vissa utvärderingar ser endast till växter som står angivna i kataloger (Halford et al. 2014), vilket kan ge en skev bild av verkligheten om växterna i katalogen är felmärkta. På grund av dessa felmärkningar så kan problemet se mindre ut än det är i verkligheten om man inte går ut och inventerar på plats i plantskolor och andra återförsäljare. Vissa plantskolor kan medvetet använda sig av fel namn då det är ett gammalt namn som konsumenterna känner igen (Van den Neucker & Scheers 2022; Vanderhoeven et al. 2011).

Enligt en studie av Van den Neucker & Scheers (2022) så saknas kunskap när det kommer till identifikationen av invasiva växter. Detta är ett problem då vissa invasiva växter kan vara mycket lika inhemska arter, särskilt när de inte blommar eller när de säljs som sticklingar eller småplantor, och hybrider kan vara väldigt svåra att korrekt identifiera då de kan vara mycket lika en av moderplantorna. Denna avsaknad av kunskap kan också leda till problem med fripassagerare där invasiva växter omedvetet följer med i försäljningen av andra växter, oftast som ogräs eller på utsidan av krukor (Van den Neucker & Scheers 2022).

Figur 2. Fotografi som visar syrenslide (*Rubrivena polystachya*), en växt som är klassad som invasiv i Sverige (Gilles San Martin 2011) ([CC BY-SA 3.0 Deed](#)).

Figur 3. Fotografi som visar finnslide (*Aconogonon x fennicum*), en växt som inte är klassad som invasiv i Sverige (Uleli 2011) ([CC BY-SA 3.0 Deed](#)).

Flera återförsäljare av växter tror felaktigt att de inte säljer invasiva växter. Ofta på grund av felmärkningar eller avsaknad av kunskap över vilka växter som är klassade som invasiva (Vanderhoeven et al. 2011). Dessa aktörer angav att en tydlig lista med växter som man inte ska sälja eller köpa skulle minimera dessa problem (Vanderhoeven et al. 2011). Det var mindre effektivt när man endast krävde en märkning med information kring riskerna och hur växten skulle slängas, särskilt då denna form av märkning inte efterföljs till samma grad som säljförbud (Vanderhoeven et al. 2011). Det är viktigt att ta hänsyn till hur internetförsäljning av växter ska regleras samt hur man ska nå dessa kunder med rätt information och varningar (Vanderhoeven et al. 2011).

Ett problem gällande implementeringen av frivilliga uppförandekoder är just den frivilliga aspekten. Konkurrensen mellan plantskolor kan leda till mindre vilja att följa en uppsatt kod som begränsar det egna utbudet om andra plantskolor inte följer samma kod (Vanderhoeven et al. 2011).

För att säkerställa en enhetlig efterlevnad av tydliga riktlinjer skulle man kunna införa lagstiftning istället för frivilliga uppförandekoder, dock ser folk i branschen det som mindre önskvärt då det skulle betyda att de inte fick påverka besluten på samma sätt (Verbrugge et al. 2014). Lagstiftning kräver också resurser för att säkerställa bland annat kontroll och efterlevnad (Verbrugge et al. 2014). Det finns även hinder för denna lösning i Europa på grund av den fria handeln mellan länderna och det faktum att alla länder har olika sätt att hantera invasiva arter på, med olika lagstiftning, listor, etcetera. Detta skapar hinder i att ta fram en lagstiftning och är en förklaring till varför EPPO/EU lyfter upp frivilliga uppförandekoder som ett bra sätt att hantera problemet på. Det finns också en risk

att lagstiftade restriktioner och säljförbud som införs efter att en växt har importerats inom landets gränser och senare visat sig vara invasiv kan bli hårt motsatta av industrin (Hulme et al. 2017). Om förbudet sedan inte har en stark uppföljning eller kontroll är det ofta som förbudet inte följs (Hulme et al. 2017).

4.3. Artiklar ställda mot uppförandekoder

De fem teman som togs fram från de existerande uppförandekoderna ställs nedan mot den vetenskapliga forskningen.

4.3.1. Målgrupp och särskiljning av intressenter

De flesta av uppförandekoderna anger den målgrupp som koden riktar sig till, vissa har en bredare målgrupp och andra smalare. Genom att ange sin målgrupp så skapar uppförandekoderna en tydlighet kring vem som kan dra nytta av koden, samt vilka som borde följa den. Reichard (2014) tar upp fördelarna med att identifiera de olika intressenterna för att kunna forma specifika riktlinjer som är relevanta för sin målgrupp. Om intressenter finner att riktlinjer som står riktade till dem inte är relevanta så finns risken att de förkastar hela uppförandekoden. För att hålla uppe motivationen och engagemanget är det därför av största vikt att hålla riktlinjerna relevanta mot de olika intressenterna (Reichard 2014).

Olika intressenter arbetar på olika sätt med en uppförandekod och vill ha ut olika saker från den då olika jobb medför olika arbetsmoment. Detta är något som Irland och England & Wales tar vara på när de har olika riktlinjer för de olika intressenterna, skrivna under skilda rubriker i uppförandekoderna (Kelly 2012; Defra 2011). I USAs uppförandekod fick olika grupper skriva sina egna riktlinjer för att göra dem mer involverade och få riktlinjer som är relevanta för deras arbetsmoment, något som understryker vikten att ha mer anpassade riktlinjer för de olika målgrupperna (Reichard 2014). Ett annat sätt att bygga engagemang är att fostra kunskapsutbyte mellan olika yrkesgrupper (Verbrugge et al. 2014).

Det är viktigt att komma ihåg att uppförandekoden följs på en frivillig basis och man behöver trycka på vikten av arbetet och de positiva aspekterna som kommer av att följa den för att få folk att engagera sig (Halford et al. 2014). Att arbeta efter en uppförandekod är resurskrävande, men kan även vara ett sätt att stärka sitt varumärke, skapa en känsla av samarbete i branschen, minska framtida problem, etcetera.

4.3.2. Underlag

Vissa länder refererar till EPPO:s arbete i sina uppförandekoder och några av dem baserar sina riktlinjer och sitt upplägg på EPPO:s mall (se Irland och Malta). Ett flertal av ländernas uppförandekoder hänvisade till någon form av lagstiftning, men det gäller inte för alla. En lagstiftning som inte backas upp av kontroller och konsekvenser efterföljs inte alltid (Hulme et al. 2017) och en uppförandekod som inte kan utvärderas på ett mätbart sätt riskerar också att inte följas (Reichard 2014).

En annan viktig faktor till varför man ska hänvisa till lagstiftning är att många i branschen inte är pålästa om de faktiska problem som invasiva växter utgör (Van den Neucker & Scheers 2022; Vanderhoeven et al. 2011). Att sprida kunskap om lagar rörande invasiva arter och om hanteringen av avfall med växtdelar skulle kunna vara ett stort steg för att minska spridningen av invasiva växter.

4.3.3. Framlagda riktlinjer

Det är viktigt att göra uppförandekoden lätt att följa med tydliga riktlinjer och ansvarsfördelningar (Reichard 2014). För att öka tydligheten ytterligare finns det uppförandekoder såsom Irland och England & Wales som delar in riktlinjerna efter målgrupp för att göra dem extra relevanta (Kelly 2012; Defra 2011). Även USA (ArbNet 2001) angav att deras uppförandekod togs fram av varje specifik yrkesgrupp för att säkerställa att den skulle vara relevant och öka engagemanget för de som deltog. De flesta uppförandekoderna som tagits med i detta arbete har en klar basis i EPPO:s mall, trots detta är det endast fyra av länderna som uppfyller alla EPPO:s riktlinjer i sina uppförandekoder (Belgien, Irland, Kanada och Malta). Det visar på att man valt ut de delar man i landet anser är viktigast, men man riskerar då att bortse från punkter som kan vara användbara för någon intressent.

Vad som också är viktigt att ha i åtanke är hur informationen mottas av målgrupperna (Halford et al. 2014). Negativa formuleringar och skuldbeläggning motiverar mindre än att trycka på det positiva och fokusera på lösningar och vinster. Vid framtagandet av en ny uppförandekod borde alltså fokuset ligga på positiva formuleringar för att öka engagemang och säkerställa efterlevnad. Det kan även utgöra ett problem om uppförandekoden är för lång. Exempelvis så är Skottlands uppförandekod på 60 sidor, men är ändå den kod som uppfyllde minst riktlinjer från EPPO (The Scottish Government 2012). Uppförandekoden vänder sig mer åt någon i en högre position på en arbetsplats som sedan ska implementera den, men saknar tydlig vägledning i dokumentet. Risken finns att man på en arbetsplats inte har tid och resurser att gå igenom dokument som är för

långa, särskilt om den inte tydligt anger vilka delar som är relevanta för vilka intressenter.

De som följer uppförandekoderna önskar att kodens mål ska upprepas i början av säsongen, tydligare kommunikation kring den lista man tagit fram på potentiellt invasiva växter och mer användning av visuella medel i sin kommunikation (Verbrugge et al. 2014). Det fanns även en osäkerhet kring de olika roller och uppgifter de olika parterna har enligt uppförandekoden. Felmärkningar av växter är ett viktigt problem att arbeta med för att kunna säkerställa korrekt mätning av hur effektiv en uppförandekod är.

För att försöka nå det största antalet av professionella inom branschen krävs ett långtgående arbete (Halford et al. 2014). Få uppförandekoder nämner något om uppdateringar av koden, men som Reichard (2014) nämner är kontinuerlig information och uppdateringar väldigt värdefulla i ett sånt långtgående projekt som en uppförandekod är.

4.3.4. Arter

Vissa uppförandekoder anger listor på växter som inte bör säljas, de flesta hänvisar vidare till listor på annat håll som hålls uppdaterade, en enstaka nämner inget alls. Vanderhoeven et al. (2011) nämner att många i sektorn efterfrågar listor för att underlätta inventering och hantering av invasiva växter. Dessa listor skulle då inkludera exakta arter och hur de ska hanteras. En av de vanligaste anledningarna till varför man som odlare inte följer uppförandekoder är på grund av tidsbrist (Halford et al. 2014), något som en tydlig och rak lista att utgå från skulle hjälpa med. Dock finns det ett utbrett problem med felmärkta växter inom trädgårdsbranschen och plantskolor har inget tydligt incitament i att lägga resurser på att se till att växterna är korrekt identifierade (Van den Neucker & Scheers 2022). Dessa problem skulle eventuellt kunna minskas med hjälp av ökad kunskap gällande korrekt namngivning och genom att trycka på vikten av att informera allmänheten gällande aktuella namn.

4.3.5. Förebyggande

De flesta av uppförandekoderna tar upp förebyggande åtgärder såsom informationsspridning, utbildning, alternativa växter, etcetera. Genom att förebygga problemen så garanterar man en mer kostnadseffektiv hantering samt minimerar de negativa effekterna på den biologiska mångfalden (The Scottish Government 2012). Ett förebyggande arbetssätt innebär även att man kan undvika regeringsbeslut gällande nya hårdare lagar med mer reglering och mindre påverkan från folk i branschen (Reichard 2014).

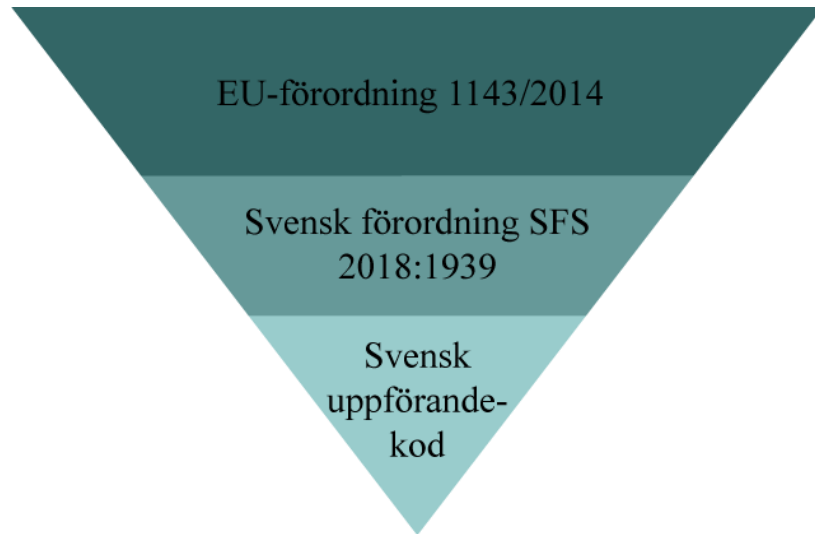
I de flesta europeiska länder används svartlistning (Hulme et al. 2017). Dock anger många av uppförandekoderna att man ska vara försiktig med nya arter som ej utvärderats ännu eller som ej är klassade som invasiva idag (Saint Lucia, Malta, Irland, USA). Vissa av dem rekommenderar att personer som tar in nytt material gör en riskanalys om den nya växtens introduktion skulle ha en miljömässig påverkan (Irland, Malta).

För att motivera företag att arbeta mer förebyggande krävs det att det leder till fördelar, antingen ekonomiskt eller för varumärket. Ett förebyggande arbete med tydligt hållbarhetsperspektiv kan stärka företagets varumärke (Verbrugge et al. 2014). För att detta skulle kunna ske krävs kontroller för efterlevnad för att skapa förtroende och publicitet för att informera allmänheten om det jobb som görs.

4.4. Förslag på en svensk uppförandekod

Bakgrund

Trädgårdsbranschen är den främsta inkörsporten i Sverige för främmande växter, både invasiva och potentiellt invasiva. De flesta växter som introduceras till Sverige genom hortikulturen orsakar inte problem, men de få som gör det kan ha stora konsekvenser om de sprider sig. I Sverige har klimatförändringarna och ökad import gjort att många växter som tidigare inte varit ett problem nu har börjat sprida sig invasivt, något som påverkar den inhemska biologiska mångfalden negativt. Även i resten av Europa är invasiva arter ett växande problem och för att bekämpa det så har det tagits fram riktlinjer i flera länder som anger hur man ska hantera växter som utgör risker. Dessa riktlinjer samlas i *code of conducts* eller, översatt till svenska, uppförandekoder. Att följa en uppförandekod är på frivillig basis och målet är att personer inom trädgårdsbranschen ska ha tydliga riktlinjer att följa för att minimera spridningen av invasiva arter samt förebygga framtida skador på miljö och samhälle. Den mall som European and Mediterranean Plant Protection Organization (EPPO) har tagit fram som stöd vid framtagandet av nya uppförandekoder har använts som en basis för denna kod.

Figur 4. Figur som illustrerar den lagstiftning som den svenska uppförandekoden baseras på och hur de har byggt på varandra.

Europaparlamentet har i [förordning 1143/2014](#) tagit fram beslut för att skydda den biologiska mångfalden i Europa. I förordningen ingår en lista över ett antal invasiva växter i Europa som är förbjudna att sälja, distribuera och äga. I Sverige har [förordningen SFS 2018:1939](#) om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter skapats för att komplementera EU-förordningen och göra en mer specificerad lagstiftning till de svenska förutsättningarna. Naturvårdsverket har sammanställt de arter som täcks av denna lagstiftning och återfinns i Sverige, listan hittar du på [Naturvårdsverkets hemsida](#). Dock saknas reglering för växter med stort invasionspotential som faller utanför förordningarna. Växter med ett stort invasionspotential kan sprida sig snabbt och långt, samt etablera sig snabbt på nya områden. I detta arbete omnämns dessa växter som potentiellt invasiva.

SLU Artdatabanken har tillsammans med Naturvårdsverket riskklassat växter i Sverige beroende på deras potential att orsaka skada, både för vår mångfald och för vår ekonomi. De växter som klassas som *high impact* (växter som har begränsad ekologisk effekt kombinerat med hög invasionspotential eller begränsad/måttlig ekologisk effekt kombinerat med måttlig ekologisk effekt) eller *severe impact* (växter som har stor ekologisk effekt samt hög invasionspotential) riskerar att påverka den svenska mångfalden på ett negativt sätt. För en fullständig lista på de arter som är klassade som *high impact* (HI) och *severe impact* (SE), se [SLU Artdatabankens artlista](#).

Den här uppförandekoden gäller både för de invasiva växter som regleras enligt EU:s lagstiftning och de potentiellt invasiva växterna som är riskklassade enligt SLU Artdatabankens risklista. Uppförandekoden gäller alla sorter, varieteter och synonymer för de listade arterna.

Uppförandekoden riktar sig till alla inom trädgårdsbranschen och gäller för plantskolor, hortonomer, landskapsarkitekter och alla som hanterar trädgårdsväxter i sitt arbete. När uppförandekoden nämner invasiva främmande växter så menas även de som idag ej är klassade som invasiva men som har stort invasionspotential.

Den här uppförandekoden är uppdelad i fyra delar; den första delen innehåller riktlinjer som riktar sig till alla, oavsett arbetsområde. Andra delen riktar sig till personer som importerar växtmaterial. Tredje delen riktar sig till personer som odlar upp växtmaterial. Sista delen rör personer inom växtgestaltning, till exempel trädgårdsdesign eller landskapsarkitektur. Se slutet av uppförandekoden för källor samt vidare läsning.

Riktlinjer för alla

1. Riskbedömning

- Gå igenom verksamheten och identifiera de områden och de moment där risken är störst att invasiva växter och potentiellt invasiva växter sprids
- Vidta åtgärder för att minimera risken att sprida invasiva växter inom den egna verksamheten

2. Var medveten om vilka arter som uppförandekoden gäller för

- De arter som är förbjudna enligt lag i EU hittar du på [Naturvårdsverkets hemsida](#)
- Var uppdaterad gällande potentiellt invasiva växter, vilket är de som är riskklassade som SE eller HI. Listan hittas på [SLU Artdatabankens artlista](#)

3. Var medveten om regleringar, guidelines och rekommendationer angående invasiva växter och potentiellt invasiva växter

- EU-förordning nr ([1143/2014](#)), om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva växter
- Svensk förordning om invasiva arter ([SFS 2018:1939](#))
- [Naturvårdsverkets vägledning](#) kring säker avfallshantering av invasiva växter
- Vid osäkerhet, ta hjälp av experter inom området

4. Var varsam hur du kastar växtavfall. Gäller plantor, oönskat växtmaterial och avfall som kan innehålla växtmaterial

- Följ [naturvårdsverkets vägledning](#) kring säker avfallshantering av invasiva växter
- Släng aldrig växtmaterial i naturmiljö om materialet kan tänkas innehålla växtdelar från invasiva eller potentiellt invasiva växter. Detta gäller mindre stamdelar, blad, rötter, frön och jord där växtmaterial kan förekomma

- Jordmassor som kan innehålla växtdelar från invasiva eller potentiellt invasiva växter får inte heller säljas vidare eller användas i exempelvis anläggningsarbete
- Om avfallet ska flyttas för destruktion ska det förslutas väl för att förhindra spridning under transport
- Det finns ett antal metoder för att hantera invasiva växter; förbränning, hetvatten, elektricitet, kompostering, nedgrävning samt rötning
- Tänk på att kompostering av växtmaterial inte garanterar ett substrat fritt från spridningskällor
- Det skiljer sig från art till art gällande vilken metod som garanterar en neutralisering av växtens spridningsrisk. När du ska vidta bekämpningsåtgärder, håll dig uppdaterad om de rekommendationer som gäller för just den art du ska bekämpa
- Vid osäkerhet, ta hjälp av experter inom området

5. Uppmuntra andra intressenter i leverantörskedjan att engagera sig i uppförandekoden

- Uppmuntra köpare, samarbetspartners, leverantörer, kollegor, anställda och andra du kommer i kontakt med i din verksamhet att engagera sig i uppförandekoden
- Ställ krav på att samarbetspartners etcetera ska följa uppförandekoden
- Försök att nå andra i distributionskedjan och samarbetspartners i andra branscher såsom byggbranschen etcetera så att de förstår vikten av att arbeta med uppförandekoden

6. Fostra gemenskap för de som följer uppförandekoden

- Gå på föredrag, ordna möten, diskutera med kollegor, ge tips till varandra om hur du arbetar
- Bjud in experter och föreläsare för att sprida kunskap och vidareutbilda dig själv och andra
- Sprid information om att uppförandekoden finns och vad den står för. Ta till exempel upp vikten av att jobba med biologisk mångfald och hur uppförandekoden skulle hjälpa med det
- Skapa medvetenhet kring uppförandekoden och vad den kan göra för dig och andra, exempelvis stärka varumärket och skapa gemenskap till andra i branschen

7. Skapa medvetenhet om uppförandekoden samt invasiva växter och potentiellt invasiva växter genom att engagera dig i publicitet och kampanjer

- Informera kunder och allmänheten om invasiva växter och potentiellt invasiva växter och de problem de skapar
- Informera kunder och allmänheten om uppförandekoden och vikten att arbeta hållbart och förebyggande

8. Certifiering

- Följ riktlinjerna i uppförandekoden för att få certifieringen

- Dokumentera arbetet med uppförandekoden på ett tydligt och konsekvent sätt
- Bjud in till kontroller och följ eventuella föreslagna åtgärder
- Kommunicera certifieringen till allmänheten för att sprida kunskap och för att uppmuntra kunder att välja företag och organisationer som följer uppförandekoden

Riktlinjer för import av växter

1. Undvik fortsatt spridning av invasiva växter och potentiellt invasiva växter

- Inventera alla växter i din verksamhet och identifiera eventuella invasiva växter och potentiellt invasiva växter
- Rapportera reglerade invasiva växter och ta bort dem ur sortimentet
- Utbilda personal i verksamheten kring hantering av invasiva växter och potentiellt invasiva växter och se till att denna uppförandekod efterföljs i alla led i verksamheten
- Var medveten om att andra länder kan ha skild lagstiftning än Sverige/Europa och invasiva växter eller potentiellt invasiva växter kan säljas utan särskild märkning
- Om riskklassade växter bedöms ej ersättningsbara, välj i den mån det går sterila arter för att minimera spridningsrisken

2. Ha god praxis kring märkning och namnlappar

- Artbestäm exakt vad du köper in
- Gå igenom växter med jämna mellanrum. Använd uppdaterade och korrekta namn
- Säkerställ att växterna som införskaffas är korrekt märkta och säljs vidare under korrekt namn, både gällande latinskt och trivialnamn. För att se aktuella namn på växter, gå exempelvis till [Svensk kulturväxtdatabas, SKUD](#)

3. Gör alternativ till invasiva växter och potentiellt invasiva växter tillgängliga

- Belys alternativ med liknande egenskaper. Marknadsför dessa istället för invasiva växter

4. Var noga vid import av växter för att undvika oavsiktlig introduktion och spridning

- Kontrollera att substrat är ogräsfritt och fritt från invasiva växter
- Isolera nytt material för att säkerställa att det är fritt från oönskade fripassagerare. De vanligaste inkörsportharna för fripassagerare är via substrat, frön och på utsidan av krukor.
- Håll rent och tvätta av maskiner/verktyg efter användning för att minimera spridningsrisken

Riktlinjer för uppodling av växter

1. Ha god praxis kring märkning och namnlappar

- Arbestäm exakt vad du köper in och kontrollera att angivna namn stämmer
- Använd uppdaterade och korrekta namn, både gällande latinskt och trivialnamn
- Gå igenom växterna i sortimentet med jämna mellanrum för att säkerställa att ingenting är felmärkt
- Säkerställ att växter säljs vidare under korrekt namn, både gällande latinskt och trivialnamn
- För aktuella namn på växter, se exempelvis [Svensk kulturväxtdatabas, SKUD](#)

2. Undvik fortsatt spridning av invasiva växter och potentiellt invasiva växter

- Inventera alla växter i din verksamhet och identifiera eventuella invasiva växter och potentiellt invasiva växter
- Odla inte invasiva växter eller potentiellt invasiva växter
- Rapportera reglerade invasiva främmande arter och ta bort dem ur sortimentet
- Utbilda personal i verksamheten kring hantering av invasiva växter och potentiellt invasiva växter och se till att denna uppförandekod efterföljs i alla led i verksamheten
- Vid köp av sticklingar, frön och småplantor bör materialet inspekteras för att säkerställa att inga fripassagerare har kommit med
- Märk ut tidigare sålda invasiva växter i kataloger och växtlistor med förklaring till varför de inte säljs längre
- Om riskklassade växter bedöms ej ersättningsbara, välj i den mån det går sterila arter för att minimera spridningsrisken

3. Gör alternativ till invasiva växter och potentiellt invasiva växter tillgängliga

- Belys alternativa växter med liknande (ej invasiva) egenskaper
- Marknadsför alternativa växter istället för invasiva växter och potentiellt invasiva växter
- Informera allmänheten om fördelarna med alternativa växter

4. Var noga vid produktion för att undvika oavsiktlig introduktion och spridning av invasiva växter och potentiellt invasiva växter

- Säkerställ att substratet inte innehåller frön eller växtdelar innan användande eller deponi
- Gå igenom frön, sticklingar, småplantor och substrat för att säkerställa att inga fripassagerare följer med materialet
- Håll rent i verksamhetens lokaler och områden för att minimera risken för spridning av invasiva växter och potentiellt invasiva växter
- Låt inte växtdelar, substrat etcetera ligga öppet och obevakat
- Tvätta maskiner, verktyg och kläder efter användning för att minimera spridningsrisken

Riktlinjer för växtgestaltning

- 1. Var uppdaterad kring korrekta namn vid inköp av växtmaterial**
  - För aktuella namn på växter, se exempelvis [Svensk kulturväxtdatabas, SKUD](#)
- 2. Undvik fortsatt spridning av invasiva växter och potentiellt invasiva växter**
  - Inventera alla växter i din verksamhet och identifiera eventuella invasiva växter och potentiellt invasiva växter
  - Rapportera reglerade invasiva främmande arter och ta bort dem ur sortimentet
  - Utbilda personal i verksamheten kring hantering av invasiva växter och potentiellt invasiva växter och se till att denna uppförandekod efterföljs i alla led i verksamheten
  - Om du upptäcker en plantskola som använder felaktiga eller ett gammalt namn på växter, be dem uppdatera
  - Om riskklassade växter bedöms ej ersättningsbara, välj i den mån det går sterila arter för att minimera spridningsrisken
- 3. Använd alternativ till invasiva växter och potentiellt invasiva växter**
  - Välj alternativa växter som har liknande egenskaper gällande uttryck och ståndort
  - Om kunder eller medarbetare vill använda invasiva växter, rådge dem med andra alternativ
  - Ställ krav på att odlare och plantskolor ska ta in alternativa växter till de invasiva. Ställ krav på att de ska ta fram alternativ till invasiva växter genom förädling. Ställ krav på att de inte ska ha invasiva växter i sortimentet
- 4. Belys riskerna med invasiva växter och potentiellt invasiva växter**
  - Informera kunder och medarbetare om skadan på den biologiska mångfalden invasiva växter kan medföra

Resurser

[SLU Artdatabankens artlista](#)

[Naturvårdsverkets hemsida](#) om invasiva arter

Europaparlamentet [förordning 1143/2014](#) om invasiva främmande arter

Sverige [förordningen SFS 2018:1939](#) om invasiva främmande arter

SKUD [Svensk kulturväxtdatabas](#)

[Naturvårdsverkets vägledning](#) kring säker avfallshantering av invasiva växter

5. Diskussion

Syftet med detta arbete var att ta fram hur en svensk uppförandekod för reglerade invasiva och potentiellt invasiva trädgårdsväxter kan se ut. Detta arbete har tagit fram en svensk uppförandekod med bas i lärdomar från tidigare uppförandekoder från andra länder, samt forskning inom området. Den svenska uppförandekoden har baserats på den mall som EPPO tagit fram med några modifikationer för att inkludera de lärdomar vi dragit från forskning och existerande uppförandekoder.

5.1. Sverige som målgrupp

Sverige är ett avlångt land med stor skillnad i klimatet från norr till söder. De invasiva växter som är ett problem i ett specifikt område kan variera stort och beror både på geografiskt klimat, lokal miljö, höjd över havet och på om växten blivit introducerad i området. Den uppförandekod som tagits fram i det här arbetet kan användas av trädgårdsnäringen i hela landet.

Det är även värt att notera att klimatförändringar gradvis kommer att förändra förutsättningarna i hela landet och det som i dag är applicerbart i södra Sverige kommer inom en snar framtid att bli relevant för mellersta och norra Sverige i och med att växtzonerna kan komma att ändras med klimatförändringarna. Det är viktigt att ha ett förebyggande fokus i arbetet kring invasiva växter och att ta dessa förändringar i beräkning för att förhindra introduktionen av främmande invasiva växter. Det är då bättre att ha en uppförandekod med riktlinjer som kan tänkas vara något strikta för den norra delen av landet där vissa invasiva och potentiellt invasiva växter kanske inte nått ännu, än att ha en som är för förlåtande och riskera att de sprids. Särskilt då tidigare studier visar på att det är mycket dyrare och mer tidskrävande att bli av med invasiva växter efter att de etablerats i ett område (Diagne et al. 2020).

Detta arbete är baserat på den mall som EPPO tagit fram för framtagandet av en uppförandekod (OEPP/EPPO 2009), men har dragit lärdom av tidigare publicerade uppförandekoder samt forskning inom området. Ändringar har gjorts i mallen utefter forskning i området, samt lärdomar från existerande

uppförandekoder. Vidare beaktar EPPO:s mall ej publicerade uppförandekoder för att dra nytta av deras misslyckanden och framgångar, något detta arbete ämnar göra för att se vad en uppförandekod borde innehålla. Den föreslagna svenska uppförandekodens rubriker och innehåll är baserat på tidigare forskning och uppförandekoder. Formatet som presenteras är ett möjligt upplägg men innehållet kan struktureras på många olika sätt och ändå framföra samma budskap.

En brist i många av de granskade uppförandekoderna är att de oftast endast hanterar växter som redan introducerats i landet och etablerat sig som invasiva och inte nämner potentiellt invasiva växter. De riskerar därmed att missa chansen att förhindra etablering och spridning av nya arter i landet. Detta kommer att bli ett ökat problem i framtiden, både med en ökad global handel, men även med en ökad efterfrågan på icke-inhemska växtarter. Båda dessa faktorer ökar risken för att vi importerar växter som kan bli invasiva i Sverige. Många stora företag och kommuner importerar växter från andra länder där annan lagstiftning gäller. Det är viktigt att ha tydliga riktlinjer för hur man ska hantera importerade växter för att minimera risken för att introducera invasiva och potentiellt invasiva växter i landet. Användandet av mer sterila sorter som inte förökar sig via frösättning kan i framtiden minimera risken att sprida invasiva och potentiellt invasiva växter.

Ett annat sätt att minimera spridningen av invasiva och potentiellt invasiva växter är genom att ställa högre krav på andra i branschen. Exempel på det är importörer som slutar efterfråga invasiva arter av utländska växtodlare eller gestaltare som uppmanar odlare att ta bort invasiva växter ur deras kataloger. Dock är det viktigt att ta hänsyn till att växter är branschens arbetsmaterial och ingen vill jobba med en halv verktygslåda, så det är viktigt att ta fram och belysa alternativa växter. Av vikt är därmed att samtidigt som man uppmanar andra i branschen att ta bort invasiva och potentiellt invasiva växter så efterfrågar man alternativ och visar sitt stöd för framtagande av dessa.

Konsumenten omnämns inte så mycket i det här arbetet mer än att intressenter som deltar i uppförandekoden bör informera dem om invasiva växter. Men då marknaden ofta drivs av vad konsumenter vill ha är länken mellan dem och branschen mycket betydande för att minska spridningen av invasiva växter. Jobbar man med direkt kundkontakt, som gestaltare och säljare av växter ofta gör, har man stora möjligheter att ge kunder information om invasiva växter och dess skador på biologisk mångfald. Flera punkter i uppförandekoden trycker just på att informera för att belysa kunder och allmänheten om problemen kring invasiva växter.

I de studerade uppförandekoderna så är det tre riktlinjer som uppfylls av alla länder: “Vara medveten om vilka arter som uppförandekoden gäller för”, “Var

medveten om regleringar, guidelines och rekommendationer angående främmande arter” och “Undvik fortsatt spridning av invasiva främmande växter” (se tabell 2). Då alla länder hade med dessa riktlinjer går det att anta att de är av särskild vikt vid framtagandet av en uppförandekod. Två av punkterna rör kunskap och utbildning och kan vara svårt att mäta efterlevnaden av, medan den sista punkten är kanske det mest centrala i en uppförandekod: sprid inte invasiva växter. De visar på vikten av att sprida kunskap och utbilda folk i branschen för att hindra spridningen av invasiva växter.

I den uppförandekod som tagits fram i arbetet har riktlinjer lagts till utöver EPPO:s mall för att belysa punkter som visat sig vara av särskild vikt enligt forskningen och efter att ha studerat existerande uppförandekoder. I riktlinjerna (se rubrik *Förslag på en svensk uppförandekod*) har punkter lagts till för att trycka på faktorer såsom “Fostra gemenskap för de som följer uppförandekoden”, “Riskbedömning” och “Certifiering”. Dessa punkter togs med då de omnämndes som viktiga i forskningen men saknades som riktlinjer i EPPO:s mall. Genom att fostra gemenskap för de som följer uppförandekoden skapas engagemang för deltagarna och en vilja att självmant följa regleringarna och utbyta kunskap med andra. Det kan även resultera i ett “gruppsyck” att följa uppförandekoden.

Riskbedömning lades till som en riktlinje i det förebyggande arbetet då det enligt forskningen är mer ekonomiskt försvarbart att förhindra spridningen av en ny invasiv art än att senare bekämpa den när den etablerar sig. Certifiering av företag skulle vara ett sätt för dem att stärka sina varumärken genom att arbeta med uppförandekoden. Certifieringen skulle kräva kontroller för att säkerställa efterlevnad och skulle på det sättet öka förtroendet i efterlevnaden av uppförandekoden. Samtidigt skulle dessa kontroller leda till ett konkret mått över hur effektiv uppförandekoden är. Riskbedömningen kan också vara en del i certifieringsarbetet. Kontroller kan dock inte säkerställa en total efterföljning av alla regleringar och det är viktigare att fostra engagemang och medvetenhet i branschen för att skapa en positivitet och en vilja att självreglera för att säkerställa en lyckad introduktion av en uppförandekod. I slutändan är uppförandekoder byggda på en förtroendebasis.

Resultatet av tidigare forskning har påverkat framtagandet och utformningen av en svensk uppförandekod. Till exempel så har positiva formuleringar och motiverande riktlinjer används, snarare än att fokusera på det negativa. Detta då det visat sig öka engagemanget kring uppförandekoden om man blir motiverad av riktlinjerna snarare än tillrättavisad.

5.2. Tryckt lista på arter

Att utgå från en fysiskt utskrivna lista med de arter som uppförandekoden hanterar medför risker. De växter som inte finns med på listan i dagsläget på grund av avsaknad av import, förbiseende, bristfällig rapportering, eller avsaknad av information kommer då helt att sakna reglering och kräva en ny utskrift för att tas med. Om man publicerar listan i uppförandekoden finns det en risk att den inte uppdateras i takt med en internetbaserad lista och man kan då arbeta efter en utdaterad lista som inte reflekterar verkligheten. Det finns även en risk i att man som odlare eller designer “nöjer sig” med att följa listan utan att utvärdera invasiva tendenser som man ser i andra växter i sin odling eller i naturen.

Trots att utvärderingar av tidigare uppförandekoder visat att de som följer koderna gärna har en utskrivna lista på de arter som riktlinjerna gäller för så har ett val gjorts att inte inkludera en fast lista i det framtagna förslaget på en uppförandekod utan istället referera till växter klassade som SE och HI enligt SLU Artdatabanken (u.å). Detta då de växter som klassas som SE och HI kan ändras. Arter med låg risk i artdatabanken kan bli problem i framtiden om man använder dem i för hög utsträckning då deras invasivitetspotential kan öka med ett högre förökningstryck och fler introduktionsvägar. Ett beslut har tagits att inte inkludera en lista på växter som kan ersätta invasiva eller potentiellt invasiva växter i det här arbetet.

Trots detta har en lista med potentiellt invasiva växter inkluderats i bilaga 1. Listan är inte tänkt att användas i något praktiskt arbete utan används endast för att illustrera hur listan ser ut i dag. Trots att studien riktar sig till trädgårdsbranschen så inkluderar listan i bilaga 1 kärleväxter i stort utan något urval av trädgårdsväxter, detta då definitionen av en trädgårdsväxt är flytande och kan förändras med tiden samt ha olika betydelse för olika personer.

Då det framtagna förslaget på en svensk uppförandekod inte endast hanterar reglerade invasiva arter utan även fokuserar på de icke reglerade växter som faller utanför denna klassificering så behövde arbetet utgå från en lista som tar upp mer växter än endast de invasiva. En bedömning gjordes att SLU Artdatabanken (u.å.) var det bästa alternativet då deras riskklassificering är framtagen genom ett samarbete mellan Naturvårdsverket och SLU och därmed bedöms som pålitlig. Listan är även internetbaserad och kan därmed hållas uppdaterad.

5.3. Metoddiskussion

Studien har utförts i form av en tematisk analys av uppförandekoder samt en litteraturstudie av tidigare forskning. Detta var ett bra val för denna studie. Dock var det svårt att sortera in uppförandekoderna i de teman som togs fram då de teman som valdes ut var något vaga och viss information kunde passa under flera teman. Ett beslut fick då tas var det passade bäst. Ett val gjordes att ha något vida teman för att fånga in så mycket information från uppförandekoderna som möjligt.

I arbetet togs ett förslag fram på en svensk uppförandekod (se rubrik *Förslag på Svensk uppförandekod*). Den skapades utan diskussion med de intressenter som i teorin skulle använda uppförandekoden. I verkligheten är ett samarbete med målgruppen viktigt vid framtagandet av en uppförandekod, men på grund av den begränsade storleken av denna studie så togs ett beslut att begränsa arbetet till en litteraturstudie. Resultatet är dock grundat i tidigare uppförandekoder och tidigare forskning inom ämnet och med tanke på omfånget på denna studie bedöms validiteten av resultatet som godtagbart. Detta har gjort att arbetet har svarat på frågeställningen gällande framtagande av en ny uppförandekod med lärdomar från tidigare koder, men ej anpassat den till Sverige mer än till växtlistan och lagstiftningen.

De uppförandekoder som granskats i arbetet är begränsat till västvärlden, och då främst Europa med några undantag. Den språkliga begränsningen hos författarna ger en väldigt snäv bild av de uppförandekoder som är i cirkulation idag och då även hur andra länder valt att utforma innehållet i sina riktlinjer. En bredare spridning i materialet som användes skulle kunna ge en mer nyanserad insikt i både hur andra länder jobbar med invasiva växter, hur de informerar intressenter om de problem som finns och hur de uppmanar intressenterna att jobba med en uppförandekod. Värt att nämna är att USA:s uppförandekod togs fram innan EPPO:s mall men bedömdes ändå innehålla likvärdig information.

Ett beslut gjordes under arbetets gång att ta med hanteringen av invasiva växter i det framtagna förslaget på en uppförandekod trots att frågeställningen endast berör potentiellt invasiva trädgårdsväxter. De uppförandekoder och tidigare forskning som legat till grund för detta arbete fokuserar alla på invasiva växter, inte potentiellt invasiva. De riktlinjer som tagits fram är alltså främst anpassade för invasiva växter, men fungerar även som riktlinjer för potentiellt invasiva växter. Det skulle även bli för omständigt om en ny uppförandekod behöver tas fram för att hantera invasiva växter som ska följas vid sidan av koden som tagits fram i det här arbetet. Istället för att exkludera invasiva och avgränsa arbetet till endast potentiellt invasiva så gjordes ett val att ta med båda klassificeringarna.

5.4. Framtida forskning

Det krävs vidare forskning inom området för att säkerställa att den uppförandekod man tar fram accepteras och är användbar för alla inom branschen. Det största steget mot detta mål är att utföra intervjuer med intressenter i branschen för att ta reda på vad för innehåll de skulle efterfråga i en uppförandekod, vilka riktlinjer som är av relevans, vad som skulle underlätta arbetet för dem och om det ens finns en efterfrågan för att ta fram en uppförandekod från deras håll.

Detta arbete har inte analyserat den svenska marknaden, vilket skulle behövas för att vidare anpassa en uppförandekod till de förhållanden som råder i landet, inte bara miljömässigt men även ekonomiskt och socialt. Detta arbete har svarat på de ställda frågeställningarna, men utan att involvera folk i branschen så kan endast antaganden göras baserat på författarnas utbildning, tidigare uppförandekoder och forskning inom området.

Forskning krävs även inom implementeringen och utvärderingen av uppförandekoder. Hur uppföljning ska ske, vilken ansvarsfördelning som fungerar bäst, vem som ansvarar för uppdateringar och att nå ut med information, hur man ska mäta effektiviteten och om man ska skriva under eller certifieras. Alla dessa punkter är viktiga att utreda ordentligt innan en uppförandekod kan implementeras effektivt i Sverige. Hur detta ska gå till och vem som ansvarar för det i praktiken är inte något som tas upp i det här arbetet då författarna saknar insikt i de resurser som skulle krävas och vilka aktörer som detta skulle falla på. Det krävs ytterligare arbete inom detta för att se till att en svensk uppförandekod blir praktiskt genomförbar.

En annan viktig punkt som föll utanför ramen för detta arbete var frågan om export och import av växter och hur det leder till en mer komplicerad ansvarsfördelning mellan länder. Detta är inte något som alla uppförandekoder i dag berör i så stor utsträckning. Det riskerar att bli ett ännu större problem i framtiden i takt med en eventuell ökning av den globala handeln och länder behöver införa lagstiftning och riktlinjer för att hantera detta.

Ett område som är av stort intresse men som föll utanför ramen för detta arbete är att skapa en prioritering av arterna i risklistan. Då risklistan innehåller många arter kan den vara svårhanterad i det dagliga arbetet för de som följer uppförandekoden. Arterna på listan varierar stort i deras potentiellt negativa påverkan på sin närmiljö. En blomsterlök har troligtvis mindre påverkan än ett träd och borde kanske prioriteras olika gällande bekämpning. Utöver detta skulle det vara bra för användare att kunna sortera på exempelvis geografisk utbredning eller växtsort för att underlätta hanteringen.

En sista viktig fråga som hade varit intressant att utforska är hur man kan nå ut till konsumenter med information om främmande invasiva växter och potentiellt invasiva växter utan att skapa för mycket oro. Med tanke på storleken på detta arbete så kunde dessa frågor inte behandlas, men de är viktiga att ta i beaktning vid vidare forskning eller utveckling av en uppförandekod.

6. Slutsats

En svensk uppförandekod kan med fördel baseras på den mall som EPPO tagit fram för att sedan modifieras med hjälp av lärdomar från tidigare forskning och uppförandekoder. Den svenska uppförandekoden bör innehålla en bakgrund som informerar om varför den är viktig att följa samt de beslut och lagstiftningar som ligger till grund för dess framtagande. Detta följs av tydliga riktlinjer som är anpassade till de olika intressenterna.

Tidigare forskning i området visar på vikten av tydlig uppföljning och utvärdering av uppförandekodens effektivitet, fostra engagemang och kunskapsutbyte för de som följer uppförandekoden samt att hålla den uppdaterad och aktuell gällande exempelvis riktlinjer, lagstiftning och listan på växter. För att det ska fungera krävs det en tydlig ansvarsfördelning. Folk i branschen behöver involveras vid framtagandet av en uppförandekod för att säkerställa dess relevans och skapa engagemang.

Den uppförandekod som i detta arbete tagits fram för Sverige gäller för alla kärlväxter som klassas som HI eller SE i SLU Artdatabankens risklista. Uppförandekoden i sig ska inte innehålla en tryckt lista utan refererar till SLU Artdatabankens hemsida så att den kan hållas uppdaterad och relevant. Denna studie visar att det är fördelaktigt att inkludera både potentiellt invasiva växter samt de som är klassade som invasiva idag i uppförandekoden.

Området har mycket utrymme för vidare forskning. Det är av intresse att utföra intervjustudier med aktörer i trädgårdsbranschen för att se till att uppförandekoden tar hänsyn till deras behov. Det finns även behov av att ta fram ett standardiserat sätt att mäta uppförandekodens effektivitet. Utmaningar i framtiden är vem som ansvarar för regleringar i den ökande globala handeln och en allt större import av icke-inhemska arter till landet och hur dessa ska kontrolleras.

Avslutningsvis visar denna studie hur komplext problemet kring hanteringen av invasiva växter är i trädgårdsbranschen men att det finns goda förutsättningar för att ta fram en svensk uppförandekod för att minska framtida problem med invasiva växter.

Referenser

- AlterIAS. (2011). *The Code of Conduct on invasive plants in Belgium*.
https://orbi.uliege.be/bitstream/2268/111313/1/Code_conduct_EN.pdf
[2024-01-17]
- ArbNet. Från Saint Louis Declaration. (2001). *Invasive Plant Species - Voluntary Codes of Conduct for Botanic Gardens & Arboreta*. Saint Louis.
<http://arbnet.org/sites/arbnet/files/Invasive%20Plant%20Species%20Voluntary%20Codes%20of%20Conduct%20for%20Botanic%20Gardens%20%26%20Arboreta%20-%20ArbNet.pdf> [2024-01-22]
- Burt, J.W., Muir, A. A., Piovia-Scott, J., Veblen, K. E., Chang, A. L., Grossman, J. D. och Weiskel, H. W. (2007). Preventing horticultural introductions of invasive plants: potential efficacy of voluntary initiatives. *Biological Invasions*. 9 (8), 909-923. <https://doi.org/10.1007/s10530-007-9090-4>
- Defra. (2011). Helping to prevent the spread of invasive non-native species. Department for Environment, Food and Rural Affairs.
<https://www.slough.gov.uk/downloads/file/12/horticultural-leaflet-invasive-plants> [2024-01-17]
- Diagne, C., Leroy, B., Vaissière, A.-C., Gozlan, R.E., Roiz, D., Jarić, I., Salles, J.-M., Bradshaw, C.J.A. & Courchamp, F. (2022). High and rising economic costs of biological invasions worldwide. *Nature*. (London). 592, 571–576.
<https://doi.org/10.1038/s41586-021-03405-6>
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 1143/2014 av den 22 oktober 2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter (OJ L 317, 4.11.2014, p. 35–55).
<http://data.europa.eu/eli/reg/2014/1143/oj>
- Fejes, A. och Thornberg, R. (2019). *Handbok i Kvalitativ Analys*. Liber.
- Gilles San Martin. (2011). *Persicaria wallichii 20111008 115655* [fotografi].
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Persicaria_wallichii_20111008_115655.JPG (CC BY-SA 3.0 Deed) [2024-02-23]
- Halford, M., Heemers, L., van Wesemael, D., Mathys, C., Wallens, S., Branquart, E., Vanderhoeven, S., Monty, A. och Mahy, G. (2014). The voluntary Code of conduct on invasive alien plants in Belgium: results and lessons learned from the AlterIAS LIFE+ project. *Bulletin OEPP/EPPO Bulletin*. 44 (2), 212-222. <https://doi.org/10.1111/epp.12111>

- Heywood, V. och Brunel, S. (2008). *Code of Conduct on Horticulture and Invasive Alien Plants*. Council of Europe och European and Mediterranean Plant Protection Organization.
<https://rm.coe.int/1680746a50> [2024-01-16]
- Heywood, V. H. (2011). The role of botanic gardens as resource and introduction centres in the face of global change. *Biodiversity and Conservation*. 20 (2), 221-239. <https://doi.org/10.1007/s10531-010-9781-5>
- Hulme, P. E. (2011). Addressing the threat to biodiversity from botanic gardens. *Trends in Ecology & Evolution*. 26 (4), 168-174.
<https://doi.org/10.1016/j.tree.2011.01.005>
- Hulme, P. E. (2015). Resolving whether botanic gardens are on the road to conservation or a pathway for plant invasions. *Conservation Biology*. 29 (3), 816-824. <https://doi.org/10.1111/cobi.12426>
- Hulme, P. E., Brundu, G., Carboni, M., Dehnen-Schmutz, K., Dullinger, S., Early, R., Essl, F., González-Moreno, P., Groom, Q. J., Kueffer, C., Kühn, I., Maurel, N., Novoa, A., Pergl, J., Pyšek, P., Seebens, H., Tanner, R., Touza, J. M., van Kleunen, M. och Verbrugge, L. N. H. (2017). Integrating invasive species policies across ornamental horticulture supply chains to prevent plant invasions. *Journal of Applied Ecology*. 55 (1), 92-98. <https://doi.org/10.1111/1365-2664.12953>
- Kelly, J. (2012). Horticulture Code of Good Practice. The Northern Ireland Environment Agency and the National Parks and Wildlife Service.
<https://invasives.ie/app/uploads/2021/09/Horticulture-Code-Final-October-2017.pdf> [2024-01-17]
- Malta Environment & Planning Authority. (2011). Code of Conduct - Horticulture of Invasive Alien Plants (IAP). Malta Environment & Planning Authority.
<https://era.org.mt/wp-content/uploads/2019/05/CodeOfConduct-InvasiveAlienPlants-MEPA-2011.pdf> [2024-02-01]
- Meyerson, L.A., Pauchard, A., Brundu, G., Carlton, Jt. T., Hierro, J. L., Kueffer, C., Pandit, M. K., Pyšek, P., Richardson, D. M. och Packer, J. G. (2022). Moving Toward Global Strategies for Managing Invasive Alien Species. *Global Plant Invasions*. 331–360. https://doi.org/10.1007/978-3-030-89684-3_16
- National Horticulture Invasive Plant Working Group. (2019). *National voluntary code of conduct for the ornamental horticulture industry*. National Horticulture Invasive Plant Working Group.
<https://canadainvasives.ca/wp-content/uploads/2019/06/2019-01-16-CCIS-Code-of-Conduct-FINAL.pdf> [2024-01-17]
- Naturvårdsverket. (2022). *Om invasiva främmande arter – Ett Växande Problem Där Din Hjälp Behövs*. [Broschyr]. Naturvårdsverket och Havs- och Vattenmyndigheten.
<https://www.naturvardsverket.se/globalassets/media/publikationer-pdf/8800/978-91-620-8819-4.pdf> [2024-01-25]
- Naturvårdsverket. (2023). *Invasiva arter*.

- <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/invasiva-frammande-arter/Arter/> [2024-01-18]
- Naturvårdsverket. (2024). *Definition*.
<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/invasiva-frammande-arter/vad-ar-ifa/definition/> [2024-01-18]
- Naturvårdsverket. (u.å.). *Säker avfallshantering för att undvika spridning av invasiva växter*.
<https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/invasiva-frammande-arter/saker-avfallshantering> [2024-02-26]
- NOBANIS. (u.å.) *Number of alien species by pathway, in Sweden*. The European Network on Invasive Alien Species. [Tabell]. Tillgänglig:
<https://www.nobanis.org/country-statistics/?SelectedCountry=SE&SelectedChartType=speciesbypathway&DrawAsImage=true> [2024-01-25]
- OEPP/EPPO. (2009). PM 3/74(1): EPPO guidelines on the development of a Code of conduct on horticulture and invasive alien plants. *Bulletin OEPP/EPPO Bulletin*. 39 (2), 263-266. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2338.2009.02306.x>
- Oxfordreference. (u.å.). Definition av “code of conduct”.
<https://www.oxfordreference.com/display/10.1093/oi/authority.20110803095621370> [2024-01-15]
- Reichard, S. H. (2004). Conflicting Values and Common Goals: Codes of Conduct to Reduce the Threat of Invasive Species'. *Weed Technology*. Volume 18 (sp1), 1503-1507. [https://doi.org/10.1614/0890-037X\(2004\)018\[1503:CVACGC\]2.0.CO;2](https://doi.org/10.1614/0890-037X(2004)018[1503:CVACGC]2.0.CO;2)
- Saint Lucia Forestry Department. (2011). *Voluntary Code of Conduct for Saint Lucia's Ornamental Plant Sector*. Mitigating the Threats of Invasive Alien Species in the Insular Caribbean. <https://caribbeaninvasives.org/wp-content/uploads/2013/04/Ornamental-VCoC-final.pdf> [2024-01-17]
- SFS 2018:1939. *Förordning om invasiva främmande arter*.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-20181939-om-invasiva-frammande-arter_sfs-2018-1939/ [2024-02-15]
- Svensk kulturväxtdatabas, SKUD. (2023). <https://www.slu.se/centrumbildningar-och-projekt/skud/> [2024-02-20]
- SLU Artdatabanken. (u.å.). *Filtrera arter*. Artfakta.
<https://artfakta.se/artinformation/taxa?mainLists=%5B39,40%5D&organismGroups=%5B7034%5D> [2024-02-01]
- Strand, M., Aronsson, M., & Svensson, M. (2018). *Klassificering av främmande arters effekter på biologisk mångfald i Sverige – ArtDatabankens risklista*. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
https://www.artdatabanken.se/globalassets/ew/subw/artd/6-publikationer/29.-artdatabankens-risklista/rapport_klassifisering_av_frammande_arter2.pdf [2024-01-16]

- The Scottish Government. (2012). *Non-native species: code of practice*. The Scottish Government. <https://www.gov.scot/publications/non-native-species-code-practice/> [2024-01-17]
- Traselu. (2022). *Blank World Map (april 2022)*. [karta]. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Blank_World_Map_%28april_2022%29.png [2024-02-13] (CC BY-SA 4.0 Deed)
- Uleli. (2011). *Aconogonon × fennicum 3* [fotografi]. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Aconogonon_%C3%97_fennicum_3.jpg (CC BY-SA 3.0 Deed) [2024-02-23]
- Vanderhoeven, S., Piqueray, J., Halford, M., Nulens, G., Vincke, J. och Mahy, G. (2011). Perception and Understanding of Invasive Alien Species Issues by Nature Conservation and Horticulture Professionals in Belgium. *Environmental Management*. 47 (3), 425-442. <https://doi.org/10.1007/s00267-011-9621-8>
- Van den Neucker, T. och Scheers, K. (2022). Mislabelling may explain why some prohibited invasive aquatic plants are still being sold in Belgium. *Knowledge and Management of Aquatic Ecosystems*. 423 (8). <https://doi.org/10.1051/kmae/2022005>
- Verbrugge, L. N. H., Leuven, R. S. E. W., van Valkenburg, J. L. C. H., och van den Born, R. J. G. (2014). Evaluating stakeholder awareness and involvement in risk prevention of aquatic invasive plant species by a national code of conduct. *Aquatic Invasions*. 9 (3), 369-381. <https://doi.org/10.3391/ai.2014.9.3.11>
- Wissman J., Norlin K. och Lennartsson T. (2015). *Invasiva arter i infrastruktur*. SLU, Centrum för biologisk mångfald. <https://res.slu.se/id/publ/74267>

Bilaga 1- Artdatabankens HI- och SE-lista

Lista hämtad från Artfakta (SLU Artdatabanken u.å.). Listan inkluderar alla svenska kärlväxter klassade som SE och HI. Arter som är reglerade i Sverige i dag är markerade med en asterix (*) i listan. Endast fem av de åtta arter som är reglerade i Sverige i dag går att finna i listan då resten ej är klassade som HI (high impact) eller SE (severe impact). Listan är sorterat efter latinskt namn och ej efter riskklassning. Noteringen ”Stor betydelse” motsvarar *severe impact* (SE) och noteringen ”Har betydelse” motsvarar klassificeringen *high impact* (HI).

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Observationer	Landskapstyp
<i>Abies alba</i>	silvergran	4441	Skog (S) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Acer pseudoplatanus</i>	tysklönn	9807	Skog (S) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Har betydelse
<i>Aesculus hippocastanum</i>	hästkastanj	19059	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse, Skog (S) - Har betydelse
<i>Ailanthus altissima</i> *	gudaträd	368	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Alchemilla mollis</i>	jättedaggkåpa	1728	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Amelanchier confusa</i>	svensk häggmispel	1400	Skog (S) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Har betydelse
<i>Amelanchier spicata</i>	häggmispel	6170	Skog (S) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Har betydelse
<i>Arabis caucasica</i>	fagertrav	494	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse
<i>Berberis thunbergii</i>	häckberberis	4108	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Bergenia cordifolia</i>	hjärtbergenia	988	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Bergenia crassifolia</i>	bergenia	1162	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Bromopsis inermis</i>	foderlost	9598	Jordbrukslandskap (J) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Cabomba caroliniana</i>	kabomba	35	Sötvatten (L) - Stor betydelse
<i>Campanula rapunculoides</i>	knölklocka	17432	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse
<i>Caragana arborescens</i>	häckkaragan	3054	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Centaurea montana</i>	bergklint	7091	Jordbrukslandskap (J) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Cerastium tomentosum</i>	silverarv	6405	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse
<i>Clematis vitalba</i>	skogslematis	1297	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Cornus alba</i>	rysk kornell	927	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Cornus sericea</i>	videkornell	2566	Jordbrukslandskap (J) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Corydalis nobilis</i>	sibirisk nunneört	1541	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Cotoneaster ascendens</i>	spaljéoxbär	122	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Cotoneaster bullatus</i>	rynkoxbär	843	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Skog (S) - Har betydelse
<i>Cotoneaster dielsianus</i>	rosenoxbär	962	Skog (S) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Cotoneaster divaricatus</i>	spärroxbär	9004	Skog (S) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Cotoneaster horizontalis</i>	lingonoxbär	491	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Skog (S) - Har betydelse
<i>Cotoneaster lucidus</i>	häckoxbär	2782	Skog (S) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Cotoneaster multiflorus</i>	flockoxbär	568	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Cotula coronopifolia</i>	strandkotula	1207	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Crassula helmsii</i>	sydfyring	19	Sötvatten (L) - Stor betydelse
<i>Crepis capillaris</i>	grönfibbla	4525	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Crocus vernus</i>	vårkrokus	4320	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Doronicum orientale</i>	gemsrot	1807	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse
<i>Elaeagnus commutata</i>	silverbuske	847	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Elodea canadensis</i>	vattenpest	9173	Sötvatten (L) - Stor betydelse
<i>Elodea nuttallii</i>	smal vattenpest	2784	Sötvatten (L) - Stor betydelse, Brackvatten (B) - Har betydelse
<i>Epilobium adenocaulon</i>	amerikansk dunört	21563	Jordbrukslandskap (J) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Epilobium ciliatum</i>	vit dunört	7578	Jordbrukslandskap (J) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Eranthis hyemalis</i>	vintergäck	5042	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Festuca brevipila</i>	hårdsvingel	5603	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse

<i>Fragaria moschata</i>	parksmultron	6101	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Geranium macrorrhizum</i>	flocknäva	959	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Hedera hibernica</i>	storbladig murgröna	265	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Helleborus foetidus</i>	klockjulros	449	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Skog (S) - Har betydelse
<i>Heracleum mantegazzianum</i> *	jätteloka	17082	Jordbrukslandskap (J) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Heracleum persicum</i> *	tromsöloka	518	Jordbrukslandskap (J) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Hordeum jubatum</i>	ekorkorn	2600	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Hyacinthoides × massartiana</i>	hybridklockhyacint	473	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Impatiens glandulifera</i> *	jättebalsamin	27938	Jordbrukslandskap (J) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse, Våtmark (V) - Stor betydelse, Skog (S) - Har betydelse
<i>Impatiens parviflora</i>	blekbalsamin	11457	Skog (S) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse, Våtmark (V) - Stor betydelse
<i>Juncus tenuis</i>	syltåg	7035	Jordbrukslandskap (J) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Laburnum alpinum</i>	alpgullregn	2088	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Skog (S) - Har betydelse
<i>Laburnum anagyroides</i>	sydgullregn	1219	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Skog (S) - Har betydelse
<i>Laburnum x watereri</i>	hybridgullregn	1016	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Skog (S) - Har betydelse
<i>Lactuca macrophylla</i>	parksallat	5870	Jordbrukslandskap (J) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Lactuca macrophylla</i> subsp. <i>uralensis</i>	parksallat	55	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Lactuca tatarica</i>	sandsallat	631	Havsstrand (H) - Stor betydelse
<i>Linaria repens</i>	strimsporre	11742	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Lolium multiflorum</i>	italienskt rajgräs	3058	Jordbrukslandskap (J) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Lonicera caprifolium</i>	äka kaprifol	4049	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse, Skog (S) - Har betydelse
<i>Lupinus nootkatensis</i>	sandlupin	551	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Lupinus polyphyllus</i>	blomsterlupin	56295	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Lysichiton americanus</i> *	gul skunkkalla	6300	Skog (S) - Stor betydelse, Sötatten (L) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse, Våtmark (V) - Stor betydelse
<i>Lysichiton camtschatcensis</i>	vit skunkkalla	113	Sötatten (L) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Lysimachia punctata</i>	praktlysing	8606	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse
<i>Mahonia aquifolium</i>	mahonia	3844	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse, Skog (S) - Har betydelse
<i>Muscari armeniacum</i>	armenisk pärlhyacint	1427	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Narcissus pseudonarcissus</i>	påsklilja	9677	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse, Skog (S) - Har betydelse
<i>Nymphoides peltata</i>	sjögull	2273	Sötatten (L) - Stor betydelse
<i>Othocallis siberica</i>	rysk blåstjärna	11766	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse
<i>Papaver croceum</i>	sibirisk vallmo	1119	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Parthenocissus inserta</i>	vildvin	2136	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Parthenocissus quinquefolia</i>	klättevildvin	506	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Phedimus hybridus</i>	sibiriskt fetblad	1971	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Phedimus spurius</i>	kaukasiskt fetblad	9985	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Picea glauca</i>	vitgran	966	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Pinus contorta</i>	contortatall	1848	Skog (S) - Stor betydelse
<i>Pinus mugo</i> subsp. <i>mugo</i>	vanlig bergtall	149	Skog (S) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse, Havsstrand (H) - Har betydelse
<i>Populus alba</i>	silverpoppel	910	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse
<i>Prunus serotina</i>	glanshägg	434	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Puschkinia scilloides</i>	porslinshyacint	3121	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Quercus rubra</i>	rödek	1488	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Skog (S) - Har betydelse

<i>Ranunculus psilostachys</i>	luddranunkel	466	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Reynoutria japonica</i>	parkslide	27841	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Reynoutria sachalinensis</i>	jätteslide	3701	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Reynoutria x bohemica</i>	hybridslide	241	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Robinia pseudoacacia</i>	robinia	1910	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse, Skog (S) - Har betydelse
<i>Rosa rugosa</i>	vresros	18757	Havsstrand (H) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse
<i>Rubus armeniacus</i>	armeniskt björnbär	2974	Jordbrukslandskap (J) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Sambucus racemosa</i>	druvfläder	20951	Jordbrukslandskap (J) - Stor betydelse, Skog (S) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Scilla bifolia</i>	tidig blåstjärna	1180	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse
<i>Scilla forbesii</i>	vårstjärna	5786	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse
<i>Scilla luciliae</i>	stor vårstjärna	3313	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse
<i>Scilla sardensis</i>	liten vårstjärna	1652	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse
<i>Securigera varia</i>	rosenkronill	1053	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Sedum hispanicum</i>	blek fetknopp	1406	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Sedum lydium</i>	lydisk fetknopp	428	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Sempervivum globiferum</i>	hammarbytaclök	669	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Senecio inaequidens</i>	boerstånds	1478	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Senecio leucanthemifolius</i> subsp. <i>vernalis</i>	vårkorsört	3644	Jordbrukslandskap (J) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Senecio sarracenicus</i>	parkstånds	874	Jordbrukslandskap (J) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse, Skog (S) - Har betydelse
<i>Solidago canadensis</i>	kanadensiskt gullris	24433	Jordbrukslandskap (J) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Solidago gigantea</i>	höstgullris	2530	Jordbrukslandskap (J) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Solidago gigantea</i> subsp. <i>serotina</i>	höstgullris	40	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Sorbaria sorbifolia</i>	rönnspirea	3481	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Spiraea × billardii</i>	klasespirea	5210	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Spiraea × rosalba</i>	torpspirea	1597	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse, Skog (S) - Har betydelse
<i>Spiraea × rubella</i>	blekspirea	2004	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse, Skog (S) - Har betydelse
<i>Spiraea chamaedryfolia</i>	kvastspirea	1796	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse, Skog (S) - Har betydelse
<i>Spiraea salicifolia</i>	häckspirea	4853	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse
<i>Stachys byzantina</i>	lammörön	2498	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Symphoricarpos × chenaultii</i>	hybridsnöbär	445	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Symphoricarpos albus</i>	snöbär	13966	Jordbrukslandskap (J) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse, Skog (S) - Har betydelse
<i>Symphyotrichum novi-belgii</i>	höstaster	2584	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse
<i>Symphytum × uplandicum</i>	uppländsk vallört	12973	Jordbrukslandskap (J) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Syringa vulgaris</i>	syren	14802	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Trisetum flavescens</i>	gullhavre	1512	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse
<i>Ulex europaeus</i>	ärttörne	687	Jordbrukslandskap (J) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Har betydelse
<i>Verbascum speciosum</i>	praktkungslys	3698	Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Veronica persica</i>	trädgårdsveronika	11216	Jordbrukslandskap (J) - Stor betydelse, Urban miljö (U) - Stor betydelse
<i>Viburnum lantana</i>	parkolvon	1697	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Jordbrukslandskap (J) - Har betydelse, Skog (S) - Har betydelse
<i>Vinca minor</i>	vintergröna	12252	Urban miljö (U) - Stor betydelse, Skog (S) - Har betydelse

Bilaga 2 - Analys av uppförandekoder

Belgien

Skapad 2011

- Målgrupp och särskiljning av intressenter

Alla som berörs av odling eller användning av prydnadsväxter. Ingen särskiljning av olika intressenter.

- Underlag

Växtproducenter, forskare, och säljare av prydnadsväxter, samt användare av prydnadsväxter. Inga lagar nämns som underlag i uppförandekoden.

- Framlagda riktlinjer

Varje punkt har flera riktlinjer i sig:

1. Veta vilka växter som är invasiva i Belgien. Man ska kunna identifiera växter som odlas och veta namn och synonymer på invasiva växter. Veta rekommendationer som AlterIAS ger för att undvika spridning av växter.
2. Stoppa försäljning och /eller plantera invasiva växter i Belgien
3. Ge allmänheten information om invasiva växter, använd den framtagna loggan och information som AlterIAS har tagit fram.
4. Informera kunder om invasiva växter-listan, lägg ut listan på sin hemsidan, och uppmana kunder att rådfråga yrkespersoner innan de planterar växter som finns på listan.
5. Ha alternativa växtförslag som är icke-invasiva som kund kan uppmuntras välja istället. AlterIAS har rekommendationer på hemsidan.
6. Varna om potentiella invasiva växter i plantskolor, odling eller grönområden. Annex III ska fyllas in och skickas in.

- Geografiska avgränsningar

Belgien och endast den nationella hortikulturmarknaden. Gäller inte exportering.

- Arter

Specifikt prydnadsväxter och har även specifik lista som alla partners (de som skrivit under att de deltar) har gått med på som ej ska säljas eller odlas. Koden skriver ut att även alla varieteter, sorter och synonymer av de på listan räknas in bland de som ej ska säljas eller odlas.

- Förebyggande

Nej, endast bevaka växter som tas in för invasiva tendenser.

- Övrigt

För att gå med i uppförandekoden skall man skicka in en ifylld blankett och registrera på AlterIAS hemsida.

England & Wales

Framtagen 2011

- Målgrupp och särskiljning av intressenter

Alla inom hortikultur, trädgård eller personer vars aktiviteter som berör växter i England och Wales. Man särskiljer på intressenter; alla, importörer & inköpare, leverantörer & återförsäljare

- Underlag

“The Wildlife and Countryside Act 1981. Section 14(2) of the Act prohibits the planting or spreading of certain invasive non-native plants into the wild in Great Britain” (Department for Environment, Food and Rural Affairs 2011:4).

- Framlagda riktlinjer

Gäller för alla.

Släng trädgårdsavfall korrekt och släng inte ut i naturen. Vet vad du köper och odlar. Sök hjälp om de bästa sätten att kontrollera invasiva plantor. Bekämpa invasiva växter på ett säkert sätt. Vet om relevanta regler och lagar.

Gäller för leverantörer och återförsäljare

1. Veta vad du säljer. Ge kund råd om potentiellt invasiva växter och ge förslag på inhemska mer passande växter. Undvik sälja växter som man redan vet är invasiva i sitt område och de växter listade i the Wildlife and Countryside Act är helt olagliga att sälja.

2. Paketering/etiketter måste vara korrekta annars är det olagligt, både latinska och trivialnamnet ska skrivas. Vid osäkerhet kring växtens namn, latinskt eller trivial, bör du inte sälja växten alls.

3. Ha inhemska och ej inhemska alternativ som har liknande karaktär som de invasiva växterna.

4. Gör kunder medvetna hur de säkert slänger avfall, ge dem råd om kompostering och eventuell lagstiftning som är relevant.

Gäller för inköpare och importörer

1. Invasiva växter kan oavsiktligt importeras, sätt importerat material i karantän, framförallt från nya ställen.

2. Jord ska vara ogräsfri. Begär ett jordprov, samt källa från var jordens härkomst. Undersök den själv vid ankomst.

- Geografiska avgränsningar

England och Wales

- Arter

Inga avgränsningar gällande arter. Uppförandekoden länkar vidare till en växtlista över invasiva arter som är relevant för England och Wales.

- Förebyggande

Vissa punkter tar upp förebyggande åtgärder; man ska inte importera utan att använda försiktighetsåtgärder för att undvika pests i jord och på planta. Resten av texten förutsätter att de invasiva växterna redan finns på plats.

Irland

Skapad 2012

- Målgrupp och särskiljning av intressenter

Riktat sig till växtproducenter, plantskolor, grossister, garden centres and återförsäljare av växter, även de som väljer ut och beställer växter både på småskalig nivå och på kommun- och regeringsnivå. Texten särskiljer olika intressenter. Olika sektioner för organisationer och individer inom hortikulturell handel eller som arbetar med invasiva växter (sektion 2); importörer och köpare från utlandet (sektion 3); leverantörer, detaljhandlare och inköpare (sektion 4); bekämpning av invasiva arter (sektion 5).

- Underlag

För Nordirland skickas man endast till deras regeringshemsida medan Irlands källor leder till regulation 2011 om European communities (Birds and natural habitat) och wildlife act 2000.

- Framlagda riktlinjer

1. Undvika växter som är kända för att vara invasiva och att istället välja alternativ. .
2. Vid användning av ej inhemska arter skall man tänka på deras invasiva kvalitéer vid import/köp/odlar importerade fröer.
3. Vara medveten om relevanta lagar och regler angående hur man kontrollerar och slänger växtmaterial och att det är olagligt att odla eller sprida många invasiva växter.
4. Grundinstruktioner för hur avfall med växtmaterial bör utföras, hur akvatiska växter ska hanteras, tippning är olaglig. Parkslide tas som exempel på växter som ej bör komposteras.
5. Jordhantering för invasiva arter. Parkslide och Jätteloka är betecknade som kontrollerat avfall och texten rådgör att kontakta lokala myndigheter.
6. Differentiering mellan Nordirland och Irland och länkar till de olika lagarna.
7. Göra en snabbrikanalys av nya arter. Identifiera åtgärder för att förhindra potentiellt invasiva växter som blir importerade och hur du ska kommunicera dem till slutkund.
8. Mall för en snabbrikanalys.
9. Veta vad du odlar och säljer
10. Fripassagerare på växter och i jorden, mer praktiskt utskrivet med olika viktiga steg.
11. Specifika skadegörare för Irland, hur man förebygger de specifika skadegörare och undviker att dem och länkar till mer information.
12. Alternativ för invasiva växter bör föreslås till kunder, även till invasiva vattenväxter.

13. Ge kunder information hur man komposterar, slänger trädgårdsavfall och rättslig skyldighet
14. Tydliga växtetiketter med rätt information om växtens ursprungsområde, spridningsförmåga, var den räknas som invasiv och skötselrekommendationer. Ger exempel med *Rosa rugosa*.
15. Kolla upp vilka bekämpningstekniker som finns och vad som passar på den relevanta växten.
16. Bekämpning av invasiva växter måste utföras säkert med herbicider och maskin.
17. Marknadsför, berätta om ditt arbete med CoC med allmänheten och med andra. Ger exempel med Be Plant Wise-kampanj, korrekt märkning, ge alternativ, ge kunder råd, ha regler kring jord för att förhindra fripassagerare, dokumentera ditt arbete i hur du undviker att sprida invasiva arter.

- Geografiska avgränsningar
Irland och Nordirland

- Arter
Ingen specifik avgränsning men tar upp akvatiska växter, Jätteloka och Parkslide men länkar till mer utförliga listor.

- Förebyggande
Framst för importörer, de bör göra en snabbriksanalys för växter ännu ej introducerade i Irland.

Kanada

Skapad 2019

- Målgrupp och särskiljning av intressenter
Riktat sig till hela branschen som omger prydnadsväxter, odlare, säljare, köpare och designers. Landskapsarkitekter, trädgårdsanläggare, odlare, förädlare, säljare, distributörer.

Ingen särskiljning av olika intressenter.

- Underlag
Anger ej. Saknar bakgrundsavsnitt.

- Framlagda riktlinjer
  1. Odlar, sälj och märk ut icke invasiva arter.
    - Avsätt en anställd som ansvarig för implementering och årlig genomgång av uppförandekoden.
  2. Välj ut och sälj in/belys (promote) alternativa icke invasiva arter som är passande för regionen när det kommer till utseende, odlingsförutsättningar och ekologiska behov.
  3. Ta fram/förädlar och sälj in/belys (promote) alternativa arter/plantmaterial för att ersätta existerande invasiva arter genom förädling.
  4. Följ alla lagar som reglerar invasiva arter i en specifik region.

5. Samarbeta med regionala experter och råd (invasive species councils) för att hålla sig uppdaterad/informerad om nya arter som kan bli klassade som invasiva.
6. Märk plantor korrekt med latinska namnet och trivialnamn.
7. Ge information till anställda och kunder etcetera.
8. Följ uppförandekoden och uppmana andra i branschen att göra detsamma genom din distributionskedja.
9. Ge information till trädgårdsintresserade allmänheten att använda sig av för att belysa/promote icke invasiva växter. Inkluderat trädgårdsskribenter.
10. Gör av med oönskat växtmaterial och avfall på ett ansvarsfullt sätt för att förhindra spridning.
11. Använd best practice för sanitet/renhållning för att undvika oönskad/omedveten spridning av invasiva växter. Karantän av nya importerade växter.

- Geografiska avgränsningar

Kanada

- Arter

Nämner inga specifika växter. Nämner att man ska hålla sig uppdaterad med de invasiva växter som gäller för den region man är aktiv i, samt hålla koll på de nationella, provinsiella, regionala och kommunala lagar som gäller.

- Förebyggande

Ja, vissa av punkterna tar upp förebyggande åtgärder.

Malta

Skapad 2011

- Målgrupp och särskiljning av intressenter

Riktat sig till hortikultursektorn, samt de som jobbar med landskapsarkitektur och skogsplantering, delar inte upp efter arbetsmoment.

- Underlag

Länkar vidare och skriver ut "Plant Quarantine Act 8" och "the Environment and Development Planning Act 9"

- Framlagda riktlinjer

1. Veta om vilka arter som är invasiva i området.
2. Växterna ska ha korrekt latinskt namn och trivialnamn samt sort om finnes. De växter som är potentiellt invasiva ska ha märkning om ursprung samt en varning att den ej får spridas utanför trädgården till naturområden eller liknande.
3. Länkar vidare och skriver ut "Plant Quarantine Act 8" och "the Environment and Development Planning Act 9"
4. Be andra inom leverantörskedjan men även med miljövärd och växtskyddssektorn att gå med i uppförandekod, inte bara inom handeln.
5. De ska sluta säljas och förstöras eller åtminstone ge tydliga instruktioner för hur växten ska användas och tryggt ska kastas för att undvika spridning.

6. Ge alternativ som icke-invasiva främmande arter eller inhemska arter, men var medveten om att deras icke-invasiva status kan komma att ändras i och med miljöförändringen.
7. Växtavfall bör aldrig bli dumpat utan följ EPP0:s guideline om växtavfall samt följ nationella bestämmelser kring avfall.
8. Viktigt att motverka kontamination via jord, verktyg, skor, kläder, odlingssubstrat, paketering. Vid import bör det nya växtmaterialet isoleras, använd
9. Samarbeta med allmänheten och med nationella auktoriteter för att skapa medvetenhet kring invasiva växter och skadan de kan göra.

- Geografiska avgränsningar

Malta

- Avgränsningar gällande arter

Nej

- Förebyggande

Jobba med riskanalys vid användning, "Pest Risk Analysis" (PRA); inga växter får planteras i naturområden eller semi-naturområden utan tillstånd; var medveten om att klimatförändringarna kommer att ge ökade förutsättningar för spridning av invasiva växter; vid import, isolera nytt material; jobba för att motverka introduktion samt spridning vid odling.

Skottland

Skapad 2012

- Målgrupp och särskiljning av intressenter

Riktat till folk inom jordbruk, landägare, torpare, folk som sköter grönytor och woodland, trädgårdsmästare, båtägare och djurägare. Inom företag riktar sig uppförandekoden till de som är aktiva inom hortikultur, fiske, havsodling, bygg och transportbranschen. Även kommuner eller andra offentliga organisationer. Skriver även att uppförandekoden ska förklara lagar och regler för de som sköter om land med främmande växter eller djur eller folk som är involverade med växter eller djur på något sätt. Det sker ingen särskiljning av olika intressenter. Lagstiftningen gäller för alla.

- Underlag

Den skotska regeringen. Wildlife and Countryside Act 1981. Det är förbjudet att släppa ut eller plantera icke inhemska växter och djur i Skottland (om man inte fått särskild dispens). Att inte följa uppförandekoden är inte ett lagbrott i sig, dock kan det användas i domstol som bevis.

- Framlagda riktlinjer

1. Riskbedömning

2. Sök ut råd och följ riktlinjer (good practice)

3. Rapportera alla icke inhemska arter

4. Inte plantera några icke inhemska växter alls i naturen.

5. Inte sälja/inneha/köpa/markandsföra/transportera för försäljning etc invasiva växter.

6. Man är skyldig att veta vad som gäller för den växt man vill sätta ut/sälja/köpa etcetera.

7. Följ "Species Control Agreements" och "Species Control Orders"

Inga andra tydliga anvisningar till förhållningssätt/rekommendationer. Väldigt stort dokument med många definitioner/extra text. Mycket för vem som helst att sätta sig in i.

- Geografiska avgränsningar
Skottland. Inte Storbritannien i stort.

- Arter

Uppförandekoden inkluderar alla typer av växter och gäller även för djur och skadegörare såsom svampar. Dock inte virus och bakterier. Inga specifika arter angivna. Skottland länkar vidare till listor som anger vilka invasiva arter vars hantering faller under riktlinjerna i uppförandekoden. Skottland länkar vidare till tre olika listor beroende på växtsort vilket gör det svårare att veta vilken lista man ska följa för en specifik art.

- Förebyggande

Allt är olagligt. Inga inhemska arter får sättas ut i naturen/semi-naturella områden. De får inte heller sprida sig. Species Control Agreements sätts ut i fall då detta inte efterlevs och är inte lagligt bindande. Species Control Orders är lagligt bindande och kan utfärdas när SCA inte efterlevs eller vid tidskänsliga situationer etcetera.

Saint Lucia

Skapad 2011

- Målgrupp och särskiljning av intressenter
Prydnadsväxtbranschen i stort. Ingen särskiljning av olika intressenter.

- Underlag

Saint Lucia's National Invasive Species Strategy

- Framlagda riktlinjer

Vissa bitar är exakt samma som i uppförandekoden för USA. USA:s gavs ut tio år innan (2001).

1. Förebyggande åtgärder - Intern utredning för att förhindra spridning av invasiva växter. Riskanalys av nya växter. Plantera/sälj/köp endast icke-invasiva växter. Identifiera och förädla fram alternativ till invasiva växter. Påverka andra i distributionskedjan att endast hantera icke-invasiva växter samt att följa lagstiftning. Sälj inte växtdelar till någon som man misstänker kan smuggla det utomlands.

2. Förmildrande åtgärder - Bevaka trädgårdar och, om möjligt, naturliga miljöer för invasiva växter och varna i tid om det upptäcks. Gör av med eventuella invasiva växter genom att bränna dem. Om invasiva växter behålls av någon anledning, se till att de inte kan sprida sig och ge tydlig information till

allmänheten om riskerna. Sprid inte frön eller växter till annat än forskning, och inkludera då en varningstext. Organisera allmänheten i att ta bort invasiva växter och ersätta med icke-invasiva alternativ.

3. Kommunikation, utbildning och allmänhetens kunskap - Sök upp information, sprid den, ta hjälp av experter. Håll dig uppdaterad. Uppmana andra i distributionskedjan och på ditt jobb att göra detsamma. Ge information till allmänheten. Be media och trädgårdsskribenter att trycka på problemen kring invasiva arter. Utbilda folk i din närhet och uppmana andra att följa uppförandekoden.

4. Regionala samarbeten och kunskapsutbyte - Samarbeta med andra i branschen för lösningar och informationsutbyte. Delta i globala databaser. Håll dig uppdaterad om invasiva arter utanför landet och uppmana eventuella samarbetspartners i dessa länder att följa lagstiftningen. Sälj inte växter du vet är invasiva i de länderna till parter där.

- Geografiska avgränsningar
Saint Lucia

- Arter
Prydnadsväxter. Inga specifika arter angivna.

- Förebyggande
Arbeta förebyggande. Även med arter som ej är klassade som invasiva ännu. Sprida information och kunskap. Ta fram alternativa växter och listor på potentiellt invasiva växter.

USA

Skapad 2001

- Målgrupp och särskiljning av intressenter
Botaniska trädgårdar och arboreta. Främst riktad till botaniska trädgårdar, men nämner även plantskolor, hortikulturstudenter och allmänheten.

Ingen särskiljning av olika intressenter.

- Underlag
Oklart. Saknar bakgrundsavsnitt.

- Framlagda riktlinjer

1. Gå igenom den egna verksamheten och identifiera områden där invasiva arter kan stoppas, inkluderat att informera besökarna.

2. Undvik att introducera invasiva arter och ta fram riskanalyser.

3. Utvärdera om invasiva arter i samlingen ska tas bort eller ej. Om de ska stå kvar så se till att tydlig information finns till besökare med riskerna.

4. Kontrollera/bekämpa invasiva arter i trädgårdens naturområden.

5. Belys alternativa arter och hjälp till att ta fram nya alternativ.

6. Om verksamheten hanterar frön, dela inte ut frön till invasiva arter om det inte gäller forskning. Tänk på skillnader i spridningsrisk beroende på geografisk

placering dit du skickar fröerna. Om fröerna tillhör en växt som är under utredning/inte riskklassad, kanske inkludera en varning.

7. Informera allmänheten om invasiva arter.

8. Delta i varningssystem för bekämpning och rapportering. Delta i framtagandet av lokala listor på riskarter.

9. Medveten av sina egna arter och om de är invasiva i andra områden

10. Samarbeta med andra organisationer när det kommer till bekämpning av invasiva arter

11. Följ lagstiftning

- Geografiska avgränsningar

Skriver inte ut någon specifik avgränsning.

- Arter

De som botaniska trädgården hanterar. Inga specifika arter angivna.

- Förebyggande

1. Följ lagstiftning och arbeta förebyggande.

2. Var försiktig med växter som inte blivit utvärderade men som riskerar att bli klassade som invasiva.

3. Ta fram alternativ till invasiva växter, inhemska eller genom förädling.